

Roma

Paulo Ryberiti Roma mahãdu-ò

¹ Paulo jiarỹ rare, tyyritiwidỹỹdure wahe. Jiarỹ heka Jesuisi Kristu deòdu rare. Tii riwatare rybe tỹnydỹỹdumy ararekremy. Deuxu Rybewihikỹ wahidỹỹdumy ararekremy.

² Juhuu dori Deuxu rarybere Rybewihikỹ riwahinykemy. Deuxu rybedu mahãdu kia rybe riritinyre, Ritidỹỹnatyhy-ki. ³ Kiamy heka Deuxu Riòre rybe tyhydỹỹnamy rarybere, Davi riòre riòkòreõ wahe. ⁴ Deuxu Jesuisi Kristu rubu-ribi riixixadỹỹnyreu, tariòremy tahe riteòsinyre rurunatyhy-di. Jesuisi tahe inatyhymy Inynyrỹ ihỹre. ⁵ Tii ruxetòena inydeereny riwahinyre. Irybe òraru-ki, jiarỹboho aròirenykemy watzireri. Ityhyna aritỹnynykemy judeukõdu mahãdu-ò, tai tiiboho rityhynyrenycremy. ⁶ Kaiboho tule judeukõdu mahãdu atxitenyteri. Tahe Deuxu ityhydỹỹna mahãdu atxitenyteri, Jesuisi Kristu ijoimy rỹirakemy adeereny rarybereki. ⁷ Ibutumy adeereny warybe rewahinyre, Kia Deuxu taijoimy remyremy mahãdu wahe. Ruxetòena, ywina-wana adeereny-ò kanakemy watzireri, Deuxu inytyby-ribi tule Jesuisi Kristu iny wedu-ribi. Tii dori adeereny irybe riwahinyreki.

⁸ Umyreny Deuxu-ò reàlàmahãre, atyhynaren-ò iny ibutumy roholamyhỹreki.

⁹ Deuxu-ò rexitòenymahãreu, anirenymy rarybehymy watziwãhãre. Kia heka Deuxu rieryre, waworibityhy tahe jiarỹ Deuxu deòdumy

rare. Iriòre Rybewihikỹ-di wahe. ¹⁰ Jiarỹ rexitòenyhy watxiwãhãre arorarenymy arakemy Deuxudeewikeki. ¹¹ Umyreny arobikemy watxireri, tai adeereny arelyykemy aõmydỹỹ wihikỹõ Deuxu Tyytybytyhy. Tule kaiboho wadee tuu belyybenykre. Tai tahe atyhynareny-ki ityhymy relekre. ¹² Jiarỹ arawiòhenanykemy watxireri, tule kai biwawiòhenanykemy watxireri. Tai rikexideysanytyhykemy inatyhyna-ò. ¹³ Sõwemy heka arahyykemy watxiwãhãre arorarenymy. Iribi nohõti losaõmy tahe wadi rarurunymyhỹre aõbo, riwateònyõhyymyhỹre heka. Jiarỹ Deuxu dee waaõmysdỹỹna awikemy watxireri ayreny-ki. Tai kaiboho ako-ò boikemy wadee awire, iwese ijõ judeukõdu mahãduko-ò ararybekremy watxireri wese. ¹⁴⁻¹⁵ Tuheka ibutu iny-ò ararybekremy watxireri, hãwã witxira witxira mahãdu-ò, tule. Iny mahãdu-ò aõkõre mahãdu-ò tule. Tuu ariwinykre ibutumy iny-ò, iny bedeeryrenyõ mahãdu-ò tule. Adeereny tule Rybewihikỹmy arelyykemy watxireri Roma hãwã ludu mahãdu-ò.

¹⁶ Jiarỹ dori Kristu Rybewihikỹ-ki araixỹruõtyhy. Irybe dori Deuxu ruru rare. Ibutumy iny rityhynykeki ritakemy ratxikre. Judeu mahãdu-ò juhuhu nade tai tahe iuhe-ò judeukõdu mahãdu-ò.

¹⁷ Deuxu òbitina ratỹnynymy namyhỹde Rybewihikỹwo-ribi. Tyhyna-di ritelenyre tule tyhyna-di ihỹmyhỹre. Inyõ tyhyna-di òbitimy rỹikeki, tii ru-ruõtyhy, idi awimy rareki.

¹⁸ Deuxu yarana biu-ribi namyhỹde ibutu òraruna hudunamy. Iwidỹỹdu hudunamy. Bina widỹỹdu dori inatyhyna ribinanymyhỹre,

raruinymyhÿre Deuxu rybe ribynymyhÿre?
 19 Deuxu eryna ibutumy iny-ò riwahinyre. Deuxule tamy riwahinyre. Tai timybo Deuxu raremy tahe tiiboho rieryhyymyhÿre. Tai Deuxu aõhõkÿmy risÿnymyhÿrenyrene. 20 Juhuhukÿle heka Deuxu aõmydÿÿnanamy iny robimyhÿre idi tii tyhynamy tule rierymyhÿre itÿnyhÿkÿlemy, irurunahyy wahe. Aõu aõu kia ibutumy iny rierymyhÿre, Deuxu widÿÿnamy iny robireki wahe. Tai tiu iny ixitxiõdÿÿna. 21 Rieryrenyrene tii Deuxumy raremy. Tahe rexiwowydynyõhyyre timybo iny Deuxu dee rexiwowydynymyhÿkemy wahe. Tamy àlànatyhy riwahinyõhyymyhÿre. Idi rõhõtinyinymyhÿrenyrene Deuxu irayky rõhõtinyinymyhÿre wesemy idi rõhõtinyinymyhÿre. Irayky tahe reõsamy ratximahãre. 22 Tiibohole bederytyhymy ixidi rõhõtinyinyrenyrene. Tahe itxÿtele roire. 23 Deuxu rubutere rityhynykenawi tahe tiiboho heka ritxoo deuxuõ ireije riwinymyhÿrenyrene tatyhydÿÿnamy. Ibinamy heka mywese riwinymyhÿre, nawii wesemy, iròdu wesemy, iròdu bedemy riradu-wesemy. Rexiõkamy riramy riradu wesemy tahe rityhynymyhÿrenyrene.

24 Deuxu heka òraruna-ò riwahinyrenyrene, itxÿtenareny òraru-ki. Iny òta òtadu mahãdu heka wiwanale aõòta ixÿruna riwinymyhÿrenyrene. 25 Deuxu inatyhyna dori tiiboho riwiurònyra ruina-ò. Ritxoo dee rexitòenyrenyrene, aõbo Deuxu riwinyre, kia. Deuxule iny reàlàkõmyta ratximyhÿrenyrene.

26 Deuxutyhy tahe rityhynyõhyyre, Deuxu ibutu widÿÿdu tiu riteàlànymy rakonananyõtyhy. Kia

òraru-ki òtaòtana nade. Hãwyy, hãbu-wana aõkõ roimyhÿre wideele heka aõhebo rotÿÿnymyhÿre. Kia heka òbiti aõkõ rare. ²⁷ Tule hãbu, hãwyy-wana aõkõ rõimyhÿre, wiwanale aõhebo rotÿÿnymyhÿre. Òbiti aõkõ heka kia rare. Riwyrenykre kia òraru òwydÿÿna, aõhõkÿmy dÿÿnana wahe. Iny sohoji sohoji taaõbina ixÿruna òraru-ki ixidee rimykre.

²⁸ Tõhõti heka Deuxu-txi reaõhyymyhÿre. Tai tahe timybo ixideewimy riwinyrenykemy roirenyre Deuxu-ribi. Tahe riwinyrenycre ibutumy aõbina binahakÿle. ²⁹ Aõimy aõko ratximyhÿre aõbina bina-di roiremyhÿ: òtaòtana-di, aõbina binahakÿ-di, aõikõkõ-di, rarekemy ixidee ririmyhÿre, teramy heka rÿira. Ihãru-di rÿira iny rubudÿÿmy dori rõhõtinyinmyhÿre, rarybehymy ratxirerimy ihÿre, ruidu nihikÿ ihÿre, ujõmo-di rÿira. ³⁰ Aõbinamy inmy rarybemyhÿre, Deuxu derare, ixiluulerenyre, rexityhynymyhÿre, òraru tÿmyra riwinyrenycre, tyby tadi-wana rityhynyõhyre. ³¹ Irybe sohoji aõkõ heka rare. Iluunaõre, ibinatyhyre, inydee iruxetõeõre. ³² Deuxu rarybere: inyõ kia riwinykeki heka ruruke. Tiiboho kia rieryrenycre. Ihãre tahe aõhebo rotÿÿnyre. Kia sohojile aõkõ. Reysarenymyhÿre iny witxira iherenyki aõhe rutÿÿnykreki.

2

¹ Tutyhy-ki aõkõramy rybeõmy. Kai dori tutyhyle òraru tewinymahãõte. Inyõ rybemy ywisidÿÿna ijõmy rarybeke-wana ixilemy ywisidÿÿna-ò rexityhenyke. Tii dori kia ibutumy tule riwinymyhÿre ibinamy wahe.

2 Inyõ kia aõbina binahakỹ riwinymyhỹkeki, Deuxu ywisidỹỹna-ò inatyhynalemy tamy kòdòhònykre. 3 Kai tuleke —kiamy biwinykeki, Deuxu ywisidỹỹna-ribi mahenyõtyhy. Kai dori ywisidỹỹdumy texideòsinyte ihãre tahe iòraru wesele tewinymahãte. 4 Deuxu ruxetòena sòwemy adi rexiruxetòenanymyhỹre. Kia-di bexiràhĩkemy adi ratxireri, tiemy ywimy aõna aõna bina riemyhỹre ratximyhỹre, awi heka adee rare. Kai aõbohe iribi õhõti rosakre kia heka arabedeòtiidỹỹnymyhỹre. Arabedewodỹỹnymyhỹre iòraru-ki. Kai aõbohe kia teeryõte? 5 Kai arybedỹỹsaeryõre rybe ijohona teeryõte õhõtiõre. Tai tahe Deuxu yarana ixideele tebutunymahãte. Ijõt̃xu Deuxu yarana txumykreu. Tai Deuxu ywisidỹỹdu òbiti rexitỹỹnynomy rỹikre. 6 Iny sohoji sohoji taaõna aõna myna aõmy rotỹỹnykre, aõhebo rotỹỹnymyhỹreki wahe. 7 Inyõ aõwidỹỹlemy ratximyhỹre. Tiiboho heka Deuxu wowydyna, Deuxu wohyna, Deuxu loosòna widỹỹmy rarutaamymhỹrenyre. Tule iny rarehykykrena-di rarutaamymhỹrenyre. Imyna Deuxu tamyreny riõkre. 8 Kia ixidile rõhõt̃inymyhỹre mahãdu tahe, Deuxu woxibrunale, yaranale ritakre. Tiiboho dori inatyhyna rityhynyõhyymyhỹrenyre, aõ òbitile aõkõ riwinymyhỹrenyre. 9 Aõhõkỹmydỹỹnana, bedewona kanakre ibutumy aõbina bina widỹỹdu mahãdu-ò, judeu mahãdu-ò juhūu idi judeukõdu mahãdu-ò. 10 Wowydyna, àlana, ywina tahe kanakre aõwiwihikỹ widỹỹdu mahãdu-ò judeu mahãdu-ò juhu delemy idi judeukõdu mahãdu-ò. 11 Deuxu-ò heka ibutumy iny wiwese rare.

12-16 Tii heka aõhõkỹmy risỹnykre ibutumy iny òrarudu mahãdu. Moisesi bede ywina ihoõrehãrele tii rurukre. Judeukõdu mahãdu heka Moisesi bede ywina rybe ijõkõre. Tahe bede ywina iny rierykeki, idile Deuxu iòraruna riywinykre. Inyõ Deuxu bede ywina rybe roholare tahe rityhynyõre, kia tahe Deuxu dee ibinatyhyre. Ibutumy kia iny rurukre, òtỹỹ iraykywokile aõbo ibinare, aõbo òbitire rierymyhỹreki. Deuxu bede ywina wesemy heka iraykywo-ki ratximyhỹre. Iraykywydyna rexinohõtinyinmyhỹre ada dexiòbitidỹỹnynmyhỹde, Rybe wimy rarybemyhỹre Jesuisi Kristu heka hãbu aõmydỹỹna ritỹnynnykre imyna timy rarekremy. Deuxu dori iteradỹỹdure.

17 Kaiboho, judeu mahãdu, texinohõtinytenyta ibutumy awiremy aDeuxureny-wana. Tii adeereny bede ywina rybe riwahinyreki, tii abiòwatyhy rareki. 18 Kai heka aõbo Deuxu-ò awire teeryte. Aõbo ibinare, teeryte. Uladuule ibede ywina rybe teeryte, tai òbitityhyle adeereny awire. 19 Kai Deuxu-ò nonana bitỹnynyke iny ruetã mahãdu-ò dori, kia teerytyhytenyteki. Ixi-di tahõtinyinnyteki. Iwese, kaiboho loosõna wesemy toitemahã xixi-di tahõtinyinnyte. 20 Tule kia xixi-di tahõtinyinmahãte. Kai bede erydỹỹdukõdu mahãdu erydỹỹdumy atxiterimy ixidi tahõtinyinmahãte. Uladu erydỹỹdumy atxiterimy xixi-di tahõtinyinmahãte. Kai bede ywina rybe tyyritiõ dire. Kia adee ibutumy inatyhyna rare bederydỹỹna. 21 Kai iny erydỹỹdumy atximahãte. Timyrekibo kai texierynanyõmahãte. Kai wasimy aõkõ tòerydỹỹnynmyhỹte.

Timyrekibo tawasinyamahâte. ²² Kai hãwyy òta aõkõ tetỹnynymahâte. Timyrekibo kai tuu tatỹỹnymahâte. Suritxoo dee àlàna deramy iximy tarybemahâte. Aõherekibo erydỹỹ-ribi aõmydỹỹnana tewinymahâte. ²³ Kai bede ywina rybe luomy iximy tarybemahâte. Kai Deuxu-di texixiwedenymyhỹte. Ihãre tahe bede ywina rybe tetyhynyõte. Kiawese Deuxu texirudỹỹnymyhỹte. ²⁴ Iwese juhuu riritinyre wese wiji roimyhỹre: –Aòraru-ki tahe bedemy iny rỹira Deuxумы aõna aõnabinamy rarybemyhỹre. ²⁵ Kai bede ywina rybe bityhynykeki, õtyky resynadike, awire judeu mahãdu dori rare. Tahe bede ywina rybe bityhynyõkeki, õtykyresyna adee aõ aõkõre. ²⁶⁻²⁷ Iwesetyhylemy iny rare tõtyky resynaõ mahãdu. Tiiboho bede ywina rybe rityhynykeki, tõtyky resyna-di mahãdu wesemy roirekre. Judeukõdu mahãdu heka bede ywina rybe rityhynykeki, kia adee ixỹruna rare. Kaiboho dori Deuxu bede ywina rybe tetyhynyõte õtyky resyna dire hãrele. Bede ywina rybe dire hãrele. ²⁸⁻²⁹ Inyõ judeu mahãdu wesemy ihỹre. Ihãre tahe judeu mahãdu inatyhy aõkõ rare. Tõtyky resyna-di judeu mahãdu inatyhy aõkõ rỹira. Judeu mahãdu inatyhy tawokihyyle kia idi rỹira. Iwesele notyky resynadỹỹna kia rỹira. Inywokihyyle rare. Aõ bede ywina rybekile aõkõ tuu rỹire inyrayky wydynamile kiawesemy inyõ rỹira. Hãbu-ribi wowydynamy ritaõtyhy. Deuxu ribile ritake.

3

¹ Tibohe judeu mahãdu deewinare. Notyy resynale tamywina. Kia aõbo ibaturatyre

awire judeu mahādumy rareki? ² Inatyhy rare, sōwemy, Deuxu dori tamy juhu Ritidỹna riwahinyre. ³ Inyō rityhynyōre-wana kia riwiurōnyōhyymyhỹre Deuxu heka òbiti rare. ⁴ Inatyhy urenanamy Deuxu raremyhỹ. Iny mahādu tahe roidumy rỹiramyhỹ. Iwese ritina-ki roire wese Deuxumy rarybereri: —Kai arybe òbitina-di atximahāte urenana wahe. Inyō araurihikeki, kai inatyhyna-di biòlòdỹnykre. ⁵ Inyboho òbiti aōkō roire. Kia tahe Deuxu òbitina riteòsinyre. Timykibo Deuxu inydee aōhōkỹmydỹnana riwahinykre. Mobo heka kia òbitimy aōkō rarybekre. Jiarỹ hābu rayky-di wese rarybereri. ⁶ Kia òbiti rare. Kiaweseōkeki timybo Deuxu bede aōhōkỹmy dỹnana riwahinykre. ⁷⁻⁸ Kai tarybete: —Jiarỹ raruiru. Urile kia Deuxu inatyhyna reteòsinyre. Aōherekibo Deuxu aōhōkỹmy riwasinyre. Kiarybe iwitxira rybewesemy rare: —Ibinamy rakatximyhỹkeki, awihikỹ kia-ribi ròhònykre. Aōkōre, kiamy rybedu mahādu aōhōkỹmy dỹnana ritamyhỹkre. Kia riki wamy rarybere, ruimy wahe.

⁹ Aōhe aōbohe, inyboho aōbo inywitxira-ribi awityhyrenyrene. Aōkōre. Jiarỹ reteòsinymahāre ibutumy judeu mahādu, judeukōdu mahādu ibutumy òrarudu roire. ¹⁰ Kiamy Tyyriti-ki roire: —Tiu heka inyō òbitiōre. ¹¹ Inyō heka Deuxu rieryōhyymyhỹre. Timy heka riòryōhyymyhỹre. ¹² Ibutumy iny rexiōnonymyhỹre Deuxu-ribi wahe. Aōmy aōkō tiiboho rexiwinyrenyrene. Iny riuheōhyymyhỹre aōbo awiré. Sohoji aōkō aōhebo rotỹnyre aōbo awiré. ¹³ Ibòtòjò

heka rubuwabede iraymy roimyhÿre ròwese rare. Tiiboho iny itxenadÿÿdu rare. Irybe heka hemylalatyhyju wese rare. ¹⁴ Aõbina binahakÿlemy heka inymy rarybemyhÿre. ¹⁵ Iti heka teyrewewe rare hãlubu txiwimy iny rubudÿÿmy tule. ¹⁶ Tixibo ramyhÿre-wana heka aõbina binanale riwahinymyhÿre, aõhõkÿle ririmyhÿre. ¹⁷ Tiiboho dori ywimyno rieryõmyhÿrenyre. ¹⁸ Deuxu lau heka ruberuõtyhymyhÿrenyre, Deuxu rityhynyõtyhy.

¹⁹ Bede ywina rybe heka tatyhydÿÿna mahãdu-ò diõde. Kia tahe inyboho rieryrenyre. Tai heka iny rexitxiõnyõtyhy Deuxu-ò. Tai heka ibutu dee aõhõkÿmy dÿÿnana-ò riywinymy rÿikre. ²⁰ Bede ywina rybe-ribi iny ibutumy rieryre ibinamy ratxireri. Inyõ heka bede ywina rybe heka rityhynyõhyre. Tai tahe inyõ kia-dí rexitaõtyhy iywina òraru-ki.

²¹ Wiji tahe Deuxu òbitina ratÿnynymy ihÿre bede ywina rybe-ribi lahiximy. Ihetxiu rybedu-di kia ritÿnynymy ihÿre bede ywina rybe ritina-di. ²² Deuxu riòbitidÿÿnyra. Ibutumy Jesuisi Kristu tyhydÿÿdu kanakre. Deuxu dee dori ibutumy bede bede ludu wiweselere. ²³ Ibutumy raðrarunymyhÿre. Deuxu òbitina tamy rauhenymyhÿre. ²⁴ Deuxu taruxetòena-di ibutumy riòbitidÿÿnyre Jesuisi Kristu tarasadureki. Tii iny-ribi iõwydimy aõ rexitòenyõhyre. ²⁵ Deuxu Jesuisi-di rubuna iny òraru riixãwididÿÿnyre iõwy tii riòwynara, iny kamy rityhynkemy. Kawese-ki Deuxu òbitina ritÿnyryra. Juhuu Deuxu iny òraruna-ò reteheõmyhÿre aõnityhymy iywisidÿÿna

direki. ²⁶ Tahe wiji inyòraru-ò retehemyhÿre riixãwididÿÿnykemy. Tai tahe tii òbitire tule Jesuisi Kristu tyhydÿÿdu òbitidÿÿdure. ²⁷ Mobo Deuxu-ò rarybekre jiarÿ awiremy? Aòkòre, inyò rarybeòtyhy. Bede ywina rybe tetyhynyòte. Deuxu iny òbiti widÿÿdure, ibede ywina ywidÿÿ aòkòre. Inatyhynadile awityhymy iny rare. ²⁸ Kiamy tahe raraykynyre iny ityhynadile riòbitidÿÿnyke bede ywina rybe ywidÿÿ aòbo? Aòkòre! ²⁹ Deuxu aòbo, judeu mahãdu Deuxu sohojile rare? Aòkòre, judeukòdu mahãdu-ò tule Deuxu ihÿre. ³⁰ Deuxu sohojile rare. Iny wiwanale riòbitidÿÿnykre judeu mahãdu judeukòdu mahãdu-wana. Ibutumy ityhyna òraru-ki riòbitidÿÿnyke.

³¹ Ityhyna aòbo bede ywina rybe riixãwididÿÿnyra? Aòkòre, bede ywina ihãre rÿire.

4

¹ Timybo ararybekre inytybyreny Abraõmy. ² Aòbo riwinyre aòkò idi rexiòbitidÿÿnyre. Tai tahe rexityhynyke inyko-ò. Tahe Deuxuko-ò aòkò. ³ Kamy heka Ritidÿÿna-ki roire: — Abraõ heka Deuxu rityhynyre taile tahe rexiòbitidÿÿnyre. Deuxu dee tii òbitityhy rare tii rityhynyrekile. ⁴ Iny aòmÿsÿdÿÿdu raòwymyhyke iaòmÿsÿdÿÿna myna. Urimy aòkò dori raòwymyhyre taaòmÿsÿdÿÿnaòwyle dori ritamyhyre. ⁵ Inyò rityhynymyhykeki, tii òbitina ritamyhyre Deuxu-ribi. Deuxu dori òrarudu mahãdu òbitina widÿÿdu rare. Kia uriõno rare. ⁶ Davi heka juhUU riritinyre iwese teysatyhymy iny rarekremy wahe. Deuxu dori òbiti mahãdu dee riraykydÿÿnyre òbitimy roirekemy. Tii

ixidee aõ riwinyõre. Davi kiawese riritinyre:
⁷ –Teysatyhymy iny rÿirakemy Deuxu iõraru riixâwididÿÿnyreu tõhõti-ribi iõraru rosakeu.
⁸ Teysatyhymy iny rÿirakemy iõraru-txi Inynyrÿ nohõti ijeraõmy ihÿkre. ⁹ Deysana aõbo judeu mahãdu sohojile riteysanymyhÿre ida judeukõdu mahãdu tule. Tulere! Inyboho dori rarybere: – Abraõ tyhynale tamy òbitina diwahinymyhÿde.
¹⁰ Tiubo tahe Abraõ òbitina ritare notyky resynako-ki ada ihewo-ki aõbo, ikoure. ¹¹ Juhuu dori rityhynyre idi ta notyky resyna tamy nade kia tyhyna Deuxu-ò riteòsinyreki. Tai tule òbitina Deuxu tamy riwahinyre. Kia butu tyhydÿÿdu tyby wese rare, Judeukõ mahãdu wahe. ¹² Notyky resynako-ki òbitina ritare. Tõtyky resyna-di mahãdu tyby wesemy riki Abraõ ratximyhÿre. Tiile tõtyky resynakõ-ki Deuxu rityhynytyhymyhÿre. ¹³ Deuxu Abraõ-ò rarybere tii ibutu bedede wedu wesemy ratximyhÿre iriòre iribi rimyky. Tahe bedede ywina rybe òraru-ki aõkõ tuu ihÿre, ityhyna òbitina òrarukile wahe. ¹⁴ Bede ywina rybe-ribi tybie tahe itarasadumy ratzikre, tai tahe inatyhyna aõ aõkõ rare. Aõbo Deuxu rarybere aõmy aõkõ rare. Tahe roirekre. ¹⁵ Bede ywina rybe dori Deuxu aõhõkÿmy dÿÿnana diõde iny ribedeerynykemy. Teysana aõkõ wahe. Bede ywina rybekõki, timyki iny aõ ityhynyõna. Bede ywina rybe ijõõre-wana òraruna ijõõre. ¹⁶ Tahe inatyhyna-di sohojile iny aõna aõna wiwihikÿ ritamyhÿke. Tai iruxetòena-ribi nade. Tahe aõmybo Deuxu rarybere ibutu riòreriòremy tuu

rỹikre. Bede ywina rybe mahãdu tule bede ywina rybekõdu mahãdu-wana wiwana Deuxu rityhynyre. Abraõ riòre wesemy ibutumy tai inyboho roire. ¹⁷ Iwese Ritina-ki roire wese: –Jiarỹ aratare ibutu inytyby wesemy mabekemy. Ibutumy iny rityhynyre-wana, iwese Abraõ rityhynyre wese, iwese-ki Deuxu ritake. Deuxu tahe rubu mahãdu riixixanymyhỹre rubu-ribi. Tii rarybekeu aõ aõkõ aõwesele tii aõ heka rare. Tii rarybere tule riwinyre. Abraõ heka Deuxu rybe rityhynyre. ¹⁸ Timy heka rariòrenykemy ixidee rõhõtinyõhyymyhỹre. Deuxu dori tamy rarybere: –Kai heka ariòkòrereny sõwemy atximyhỹkre. Kai hãwã hãwã tybymy mabekre. ¹⁹ Abraõ tatyhyna ritxiõnyõhyyre. Timy heka 100 beòramy idi ratximyhỹre, ixãwire uladu-ribi ramatuarinyreki. Tule ihãwyy Sara iuladu herina-di kõremy rõhõtinyre. ²⁰ Timy heka ritxiõnyõhyyre Deuxu Rybe. Rityhynymyhỹre Deuxu deàlàna riwowydinyre. ²¹ Tii heka rierymyhỹre Deuxu irurudire irybe wesemy aõ rỹikemy. ²² Tai tahe Deuxu tamy òbitina tamy diwahinyde. ²³ Aõ iòraruki aõkõ kia ryberitina awimy raeryre, tamy sohojile aõkõ dori rarybere. ²⁴ Iny òraru-ki tule kia tuu roire. Iny tule inatyhyna-di òbitina ritakre. Inyboho dori rityhynymyhỹre, Inynyrỹ Jesuisi rubu-ribi ixixana widỹỹdu Deuxu raremy. ²⁵ Jesuisi iòludu-ò iwahidỹỹmy rara inyòrarureny-ki tai rurure. Tahe iny òbitina wahidỹỹna-ò diixixanyde rubu-ribi.

5

¹ Jesuisi tyhydỹỹ òraru-ki Deuxu inyboho

rimyrenyrene. Idi awimy rokoirekremy tii-wana, Jesuisi Kristu-wana wahe. ²Deuxu ruxetòdenawo-ki inyboho rotamanymyhÿrenyrene. Jesuisi Kristu tyhydÿÿna òraru-ki tamy rotamanymyhÿrene. Deuxu loosòna worojuxanaõ-di rokoirekre. Tai inyboho reysamy ihÿrene. ³Inyboho bedewona-di hyy ihÿrenyrene. Ihãrele tahe inyboho teysarenyrene. Kia dori iny riwiòhenynymyhÿrene raròsòna ijòdikemy ruru inydeereny riwahinykemy. ⁴Inyboho riki-ijerenyhyykeki, Deuxudeewimy rikiwinyrenyke. Deuxudeewina rikiwinyrenykeki, raròsòna rikitarenykre. ⁵Iny raròsòna tarasana aõkõkeki, uritere rakabedewoõtyhy, Deuxuluuna dori inywo-ki ratxireri. Deuxu Tyytybytyhymy inydeereny wahidÿÿna rare. Tii dori inyworeny-ki Deuxuluuna ritidire. ⁶Iruruõmy inyboho roiremyhÿrene awimy riwinykemy. Tai tahe Kristu inydeereny, inyboho ibinare hãre rurure, Deuxudeewireu. ⁷Isirare inyõ hãbu òbiti dee ruruke. Tahe hãbu wiwihikÿ dee òsana iny rurukre, kia heka irutaõre. ⁸Deuxu tahe luunatyhy inydeereny diteònyde. Iny òrarudurennyrene hãre, Kristu inykireny rurure. Juhuu heka inyboho òrarudu roire. Ihãrele Deuxu taluuna nihikÿ inydeereny diteòsinyde. Tai heka Kristu inyòrarurenny-ki rurure. ⁹Irubuna òraru-ki heka Deuxuru-ò inyboho òbitimy ihÿrenyrene. Irubuna tahe kia riwinyreki irumy inonana tahe iratyrene rarekre inydeereny wahe. Deuxu ykarana-ribi Kristu dori iny ritamyhÿrene. ¹⁰Juhuu Deuxu òludu inyboho roire. Tahe wiji ibiòwamy inyboho roire, iriòre iny òrarurenny-ki rurureki, wahe. Wiji tahe

rybe òludu mahãdu-ribi wiutàdànamy rỹire. Ibutu kia heka Kristu òraru-ki sohojile ture. Tai iny teysamy roire Deuxu rityhynyreki. ¹¹ Inyboho heka iwitxira Deuxu-wana ratximyhỹrenyre. Tai tahe reysamy ratximyhỹre. Inyboho Deuxu biòwamy ratximyhỹrenyre. Jesuisi Kristu Inynyryỹ òraru-ki heka ture.

¹² Hãbu sohoji òraru-ki òraruna bede-ki ralore juhUU, Adaõ òraru-ki wahe. Taile tahe rubu nade bede-ki. Idi ibutumy iny raòrarunyre. Adaõ òraruna-txi resereu, rubu ibutumy iny-ò resere. ¹³⁻¹⁴ JuhUU Adaõ rurure. Iribi tahe ibutumy iny rurure. Moisesi tule rurure. Tahe bede ywina òraru-ki aõkõ tiiboho rurure. Bede ywina dori Adaõ rubu hewo-ò Deuxu riwahinyre Moisesi-ò. Deuxu heka iny òrarunamy aõkõ rõhõtinyre, tabede ywina dori kiau riwahinyõre. Adaõ heka Deuxu rybe rityhynyõre, tai tahe rurure iwese Deuxu rarybere wese. Tule iòraruna òraru-ki ibutumy iny raòrarunymyhỹrenyre. Adaõ heka Jesuisi-ò rakewesenanykre. ¹⁵ Tiiboho wiwanale aõ kabede-ò aõ diwymyhỹdenyde. Adaõ heka rubu diwyde. Jesuisi heka runa diwyde. Adaõ heka sòwemy iny-ò rubu riwahinyre. Jesuisi tahe sòwetyhy-ò Deuxu ruxetòena riwahinyre, tarasana tamyreny riwahinyre. Òraruna sohoji-di heka Adaõ rubu riwahinyre ibutu iny-ò. Jesuisi tahe ibutumy iny-ò biu-ò hena riwahinykemy ratxireri iòraruna sòwere hãrele. Umytuedeõna wahidỹỹdu tii ratxireri. Kia awityhyre. ¹⁶⁻¹⁷ Inatyhymy Adaõ widỹỹna ibinare. Jesuisi widỹỹna heka awityhymy rare inydeereny. Inyboho dori Jesuisi-wana irumy ratxirenyre aõu aõu kowa bede

wihikỹ-ki, Deuxu òraru-ki. ¹⁸ Aõhõkỹmy dỹñnana heka Adaõ widỹñna diwyde ibutumy iny-ò. Jesuisi tahe òbitina diwyde ibutumy inydeereny. ¹⁹ Adaõ heka Deuxu rybe rityhynyõre. Tai iny sõwemy òraruna-txi resere. Jesuisi tahe Deuxu rybe rityhynyre. Tai iny sõwemy heka òraruna-ribi ritare. ²⁰ Deuxu tabede ywina rybe riwahinyre. Tai tahe iny aõbina rierymyhỹre. Òraruna-di sõwemy ihỹreki, tai Deuxu ruxetòena sõwetyhymy ihỹre. ²¹ Juhuu òraruna ratximyhỹre iny umyreny-ki. Inydeereny rubule riwahinyreny. Wijile tahe Deuxu ruxetòena riwahinyre inyumyreny-ò, inyraykyreny-ò. Òbitina inydeereny riwahinyre Deuxuko-txi. Jesuisi Kristu Inynyrỹ òraru-ki heka, umyuedeõna inyboho ijõdire.

6

¹ Timykibo Deuxu inydireny rexiruxetòenykeu waxireri Deuxu ire inydireny raruxetòenykemy ire rexiòrarunanymyhỹre hãrele. Timyki tuuõna. ² Aõkõhyyre. Inyboho heka òraruna dee rubumy ihỹreny. Timykibo iny ihyymy òraruna-txi reke-seke? Aõkõhyyre. ³ Jesuisi Kristuni-ki inyboho raratisebenyreu, Tule Jesuisi rubu-my ratisebe-ò rururenyre. Kia teerytenyte. ⁴ Tiu inyboho risebenyre Jesuisi òraru-ki, tii-wana inyboho rurure. Tai iru tỹmyra-di inyboho ihyre. Iwese Deuxu taruru-di Jesuisi riixixadỹñnyre wese tule inyboho iru tymyra-di rokoireke. ⁵ Iwese tii rurure wese, inyboho tule rukurenykre òraruna dee. Iwese Kristu rexixadỹñnyhe wese inyboho tule òraru-ribi ixãwira tii-wana rarehyykremy.

6 Iny umy tyby tule rurure Kristu itxeò-ki. Tai inyboho heka òraruna deòdumy aõkõ ihÿrenyre. 7 Inyõ rurukreu, tii òraruna-ribi ixãwimy ihÿre. 8 Inyboho Kristu-wana rurukeki, tii Kristu-wana irumy ratxikre. 9 Kristu rexixare tii ixyby ru-ruõtyhy. Rubu ixyby tamy reaõtyhy. Kia tahe inyboho rieryrenyre. 10 Jesuisi rurureu, iny òraruna ixãwina rubulemy rurure. Wiji tahe irumy ihÿre Deuxudeehyy. 11 Tule kai arumy atximahâte Deuxu dee iny aõbina bina-ò taruteki rubuwesemy arumy tahe Deuxu-ò. Inynyrÿreny Jesuisi Kristu tyhydÿÿki. Kiawesele mohõtinyke Deuxu dee, Jesuisi Kristu dee wahe.

12 Kaiboho dori Jesuisi Kristu-wana atximahãtenyete. Òraruna-txi ixyby besekeõtyhy. Ixideewimy aõkõ rikiwinyrenyke, aõ ibina wahe. 13 Aumyreny biwahinybenyke Deuxu-ò iwese iny iru tÿmyra-di ihÿrenyre. Tai tahe òbitile biwinybenyke, òraruna-txi beseõtyhy aõ iyja aõkõ. 14 Òraruna rybe-ò ijohorenyõmy. Tii dori awedu aõkõ rare. Deuxu ruxetòena-ò bexiwelorumahãbenyke.

15 Aõbo tahe awityhyre. Ruxetòena òraru-ki aõbo rekexiòrarunymyhÿke. Aõkõhyre. 16 Òraruna rybe-ò heka bityhynybenykeki, òraruna deòdumy atxibenyke, rubu iòwy rare wahe. Deuxu rybe-ò tahe bityhynybenykeki, òbitimy boibenyke. Bexideòdunybenyõtyhyke òraruna bityhynybenykemy. 17 Wowydyna Deuxu-ò kanakemy watzireri. Juhuu kaiboho òraruna deòdumy ahãtenyete. Tahe wiji inatyhyna erydÿÿna tetyhynytyhytenyete. 18 Wiji tahe kaiboho òbitina

deòdumy atxitenyte. Tahe Deuxu deòdumy wiji toite, tii ixideewimy timybo adirenykre. ¹⁹ Iwese juhUU òrarunawidỹỹna-ò texiwahinyamahãte wese, wiji bexiwahinybenyke Deuxu-ò, òbitiwidỹỹna-ò wahe. Òbitimy rarybemahãre, itỹnytyhy kaiboho dori òhõtitymy toite aiximynatyhyrenyò òraru-ki. ²⁰ Òraruna deòdumy atxitenyteu, Deuxu tetyhynyòtenyte. ²¹ Kia aõmydỹỹnana wiji ixãruna adeeremy rare. Aõbo tahe awimy juhUU tewinytenyte. Kia heka rubule riwahinymyhỹre. ²² Òraruna-ribi ixinamy atxitenyte. Kaiboho Deuxu-ò ibutumy texiwahinyte. Tai umytuedeõna tetatenyte. ²³ Òraruna òwy heka rubu rare. Inyò òraruna riwinykeki, tii ruruke, kia òraruna òwy rare. Deuxu wahidỹỹna tahe umytuedeõna rare, Jesuisi Inynyrỹ rurureki wahe. Idi tiile-wana tukre.

7

¹ Waityhydỹỹdu seriòre, kaiboho bedede ywinamy teerytenyte. Tai bieryke aõmybo ararybekre. Inyò irulemy rariakekile, bedede ywina tamy aõ rare. ² Arawesenanykre. Hãwyy heka ihãbu-wana ihyyemy ihỹre bedede ywina myna. Hãbu rurukeki, tahe ixinamy ihỹre ijõ-wana roikremy. Hãbu ruruõkeki tahe, ixinamy aõkõ ihỹre, ijõ-wana roikremy. ³ Inyò-wana roikeki, hãwyy wedenamy raninikre. Ihãbu rurukeki, tii ixinamy rarekre. Ijõ-wana roike. ⁴ Kia wese rare, waseriòreboho, ayreny-ki. Kaiboho bedede ywina dee tarutenyte. Kaiboho dori ityhydỹỹdu mahãdu atximahãtenyte. Kaiboho Deuxu hõrõ mahãdu atximahãtenyte.

Rubu-ribi ixixadu mahãdu atximahãtenyte, Deux-udeewina biwinybenykemy. ⁵ Juhuu ixideewile aõ tewinymyhÿtenyte, rubu aõmydÿÿnana wahe. ⁶ Wijile tahe bede ywina-ribi ixinamy inyboho roimyhÿrenyre. Iwese ihetxiu tyyriti bede ywina rityhynomy aõkõ ihÿreny, wiji Deuxu Tyytybytyhy aõmydÿÿnana inyboho rityhynrenyre.

⁷ Timybo? Bede ywina aõbo ibinamy rare. Aõkõre. Ihoõkeki tahe òraruna jiarÿ arieryõtyhy. Bede ywina rarybere wasiõmy. Kiale reeryre aõbo wasimy rare, inyõ aõ arimykemy watzireriu, kia òraruna wasiweselemy rare. ⁸ Timyki, jiarÿ òraruna waerysyõna bede ywina tuu rarybekõkeki. Bede ywina dori aõbina binamy riwabedeerynyre. ⁹ Jiarÿ juhuu bede ywina reeryõre. Reeryre tahe aõmydÿÿnana binale wadee rarerenyre. ¹⁰ Deuxu heka bede ywina riwahinyre juhuu. Tamy ruru riwahinyre bede ywina wahe. ¹¹ Tahe bede ywina òraru-ki heka òraruna riwahinomy. Tai tahe õnosõna riwarubunyre. ¹² Kia bede ywina tahe awi rare, òbiti rare. Õnosõna awi rare. ¹³ Timybo rare. Òbitina aõbohe riwarubunyre. Aõkõre. Òraruna tiire. Tii tahe ibinatyhy rare. Bede ywina òraru-ki iny kia òraruna ibinatyhy reeryrenyre. ¹⁴ Bede ywina heka Deuxu Tyytybytyhy aõmydÿÿnana rare. Jiarÿ heka inyle rare, òraruna heka wawedu rare. ¹⁵ Aõbo warayky dee ibinarele, kiale rewinywãhãre. Aõbo awimy warayky dee rare, kia rewinyõhyyre. Aõherekibo? Reeryõre. ¹⁶ Rexierymyhÿre aõbo rewinymyhÿre. Reeryre kaa bede ywina awi rare. Tai heka rabadewomy watxiwãhãre.

Jiarỹ dori bede ywina bede ywina riti reerymy watiwãhãre. ¹⁷ Retxiõnomy watiwãhãre. Waruruõhy heka watiwãhãre. Aõwi ariwinykeò. Òraru heka iòhòmy waribi ratximyhỹre waruru ratyre ratximyhỹre waribi. Tai heka òraru rewinymahãre. ¹⁸ Waumy ehetsyina tahe ibinatyhy rare. Aõbo awi rare heka ariwinykemy rewisỹnywãhãre ta heka rewinyõhywãhãre. Aõwi rewinyõhyymahãre! ¹⁹ Jiarỹ rarurunymahãre heka aõbina ariwinykõkemy. Tahe ihãrele heka rewinymahãre. ²⁰ Reeryrehe aõhebo ratỹnymyhỹre. Jiarỹ ixiòrarudỹỹ waòraruna wadi raitxỹteitxỹtenymyhỹre. ²¹ Deuxudeewimy heka ariwinykemy watiwãhãre. Tahe araòrarunyhyymahãre. ²² Waumytỹmyra rarurunytyhymahãre Deuxudeewi widỹỹna ariwinyke. Awityhy rare wadee. ²³ Ijõ tahe waumywo-ki, waraykywo-ki, ratximyhỹre, waumyehetsyina waki ratximyhỹre. Wadi rarurunymyhỹre riwamymy ratximyhỹre. Aõbina widỹỹmy heka wadi rimymy ratximyhỹre. Reòludunyõhyymyhỹre waraykymy heka rahaỹnanymyhỹre. Aõwesele heka tuu rahaỹnanymyhỹre, riòludunyõmyhỹreki wahe. Raraykynymahãre warayky-ki, Deuxudeewimy watzikemy. Tule tahe reerymahãre òraruna deòduò jiarỹ rare wahe. Waumytỹmyra tahe wadee rarybemyhỹre òbitimy aõmydỹỹnana ariwinykemy. Waumyehetsyina tahe kialemy wadee rarybemyhỹre –òraru ariwinykelemy. ²⁴⁻²⁵ Tai heka urile warayky raleileinymyhỹ. Mobo riwatake waumyehetsyina bina bina

aõmydỹnana-ribi? Deuxudeewina-ki, Jesuisi Kristu Inynyrỹ heka iximynamy riwatakre. Tii riwateònymy wadi rarekre. Wowydyna tamy ariwahinykre.

8

¹ Tai heka Jesuisi Kristu tyhydỹdu mahãdu rubutyhy-ò heka raõtyhy. Deuxu heka tii ritarenyke tii-wana rarehyyke. ² Deuxu-ò Tyytybytyhy dori warurutymyra-di riwarurudỹnytyhyre. Rubu-ribi dori Jesuisi Kristu riwatare ixinamy ararekemy. ³ Inyboho heka Deuxu Bede Ywina rieryrenyre, Moisesi tyyritina wahe. Tii heka iny òraruna-ribi iny ixinamy ririradỹnymyhỹre. Jesuisi Kristule, aõbo, òraruna ruru rahumyhỹre. Aõma rakahurenyõtyhy heka iny rururenydi aõma òraruna ixitawo-di. Rikityhynyrenyõtyhy heka aõma ixitawo-di aõbo bede ywina Tahe Deuxu tariòre diteònyde iny umyrenywesemy wahe. Tiu heka iòrarunaõhyyre. Tai heka rexiwahinyre iny òrarureny-ki. ⁴ Tai rikityhynyrenyke aõma Deuxu bede ywina. Iny nohõtireny rosake aõbo umy ehetsinareny inydeereny rarybemyhỹré. Ijohonarenyõmy ta, irybe-ò, Deuxu Tyytybytyhy rybeòle rokoholamyhỹreny. ⁵ Aõbo Deuxudeewimy biwinybenykeki, tai Deuxu Tyytybytyhy rybeòle heka iny roholamyhỹke. Ixideewimy widỹmy burubenykeki tahe, aõwaxina boholabenyke umyehetxina rybe-ò. ⁶ Deuxu Tyytybytyhy rybe-ò ijohona heka iny umytỹmyra-ò ridymyhỹre, umytuedeõna-ò, ywina-ò. Umy ehetsina rybe-ò iny rohola wana, tahe rubu-ò iny ridymyhỹre.

7 Umy ehetsina dori aõma rare, Deuxu òludu. Deuxudeewimy aõkõ heka riwinymy ihÿre tiu riwinyõtyhy. 8 Inyõ ibutumy òraruna ixideewimy riwinykeki, tiu heka Deuxudeewina riwinyõtyhy. 9-11 Kaiboho tahe kiawesemy aõkõ heka toite. Deuxu Tyytybytyhy heka aworeny-ki rasÿnymyhÿre. Tai heka umytÿmyraõ heka kaiboho ijõdirenyre. Deuxu Tyytybytyhy heka kaiboho ijõdirenyke. Inyõ Deuxu Tyytybytyhy ihoõkeki, tiu tii ityhydÿÿdu aõkõ rare. Aumythy heka rurukre aòrarunaõ direki wahe. Atytyby tahe iruhyymy ratxikre, Kristu dori aòraruna riixãwididÿÿnyreki wahe, Deuxu araòbitidÿÿnyre wahe.

12 Tai waityhydÿÿdu seriòreboho. Umy ehetsina rybe-ò uritere ijohonarenyõmy. 13 Irybe deradÿÿna-ò beòbybenykeki, kaiboho heka burubenyke. Aõkõkeki arurenymy mariabenykre, Deuxu Tyytybytyhy-di wahe. 14 Ibutumy Deuxu Tyytybytyhy rybe-ò roholamyhÿre mahãdu, tiiboho tahe Deuxu riòre roire. 15 Deuxu rybemy bityhynybenyke. Deuxu Riòre wesemy tahe bityhynybenyke, òbitimy atxibenyke, deòdu wesemy aõkõ wahe, huberubenyõtyhy. Waha-my tahe marybemyhÿbenykre heka. Deuxu Tyytybytyhydile wahe. 16 Ijoiarenymy rakatxirenykre. Aõmybo Deuxu Tyytybytyhy-di inydeereny roimyhÿreki heka, tuu inatyhymy rakatximyhÿrenykre inyboho iriòre roiremy wahe. 17 Ibutumy aõbo Jesuisi Kristu inydeereny riwahinymyhÿke heka, tule inyhõrõ reny heka rare. Iwese tii wowydyna iribi rikitarenykeki, tii-wana heka aõhõkÿmy rokotÿÿnyrenykre.

18 Aõhõkÿmy rokotÿÿnyrenykre tahe aõnihikÿmy

aõkõ rare, urihimyòle wahe. Inydeereny dori wowydynaõ kidiwahinykre, sõwetyhymy. ¹⁹ Ibutu bedede aõna aõna riraòmy roimyhÿre, aõma-ò, Deuxu Riòre mahãdu ibutumy rubu-ribi ixixana kiditynynykreu, rexixamy ibutumy rÿirakre idi biu-ò rirahukre wahe. ²⁰ Kiatxu tahe ibutumy bedede bede raaõbinanyke. Iwese Deuxu juhUU riwinyre-ribi resere iny òraruna òraru-ki. Deuxu dori tuu bedede riywinyre txioinyhe tahe, raròsòna rÿire, riwixiranyke. ²¹ Rekeysarenykre heka Deuxu riòremy heka rakatxirenykre. Tii ibutumy bedede bede-ribi iny ritarenykre ibutumy òraruna-ribi, rubu-ribi. Ibutumy òraruna aõbina bina deòdu heka rexihukre. Deuxu ibutumy aõna aõna ritÿmyranykre iwese tariòre itÿmyrare wese. ²² Kaa wiji tahe ibutu aõna aõna aõhõkÿmy rotÿÿnymy rÿira iròdu alòbòròna, ibutumy heka uladu ijira dese wese heka riijemy aõna aõna rÿira. Aõma, ixixanatxu dehemy nykõlemy roimyhÿreki wahe. ²³ Tiibohole sohojile aõkõ, tule inyboho Deuxu Tyytybytyhyre hãre, kia delemy inydeereny rawahinyre hãre, aõhõkÿmy rotÿÿnymyhÿrenyrene idi tiu Deuxu tariòremy risÿnyrenykemy riraòmyhÿre. Kia tahe inyboho riraòmyhÿrenyrene. ²⁴ Inyboho dori tararòsòna-ki kawese awirenyrene. Inyõ iraròsòna itÿnykeki, aõbo tahe riraòmyhÿke. ²⁵ Tai tahe Deuxu rikityhynyrenyke rikiraòrenymy aõma, inydeereny tuu raryberé, rikitarenykré. Rikiyrymy rikiraòmy rokorokomyhÿrenykre.

²⁶ Iwesele tahe Deuxu Tyytybytyhy heka iny riwiòhenanyrenykre. Inyummy aõmydÿÿnanareny heka aõhebo rotÿÿnymyhÿre txuõ txuõlemy

iny riwiòhenanymyhÿrenykre. Inyboho riwiòhenanyrenykre aõma inyboho rierykõreki ixitòedÿÿ. Deuxu Tyytybytyhy inydeereny dori rexitòenymyhÿre tii inyboho heka aõmy rybe inyboho rierykõmyhÿrenyrene inydee risÿnynymy rarybemyhÿre tuu. ²⁷ Inytybyreny heka ibutumy inyraykyreny, inyworeny, rierymyhÿre. Tii heka rexitòenymyhÿre inydeereny iny òbitinaren-y-di, iny ywinaren-y-di iny riixitòedÿÿnymyhÿrenyrene. ²⁸ Ibutumy aõbo inydeereny rabededÿÿnananymyhÿré heka inydeereny awire. Deuxudeewina heka rikiwinyrenyke inydireny ratximyhÿre Deuxu dori inyluuren-y-re. Tii dori iny ridyre tariòre wesemy. Tii dori kiamy juhoo rõhõtinyre. ²⁹ Juhudihikÿle Deuxu rõhõtinyre mobo tamy rakemy. Tahe tiu rierymyhÿre mobo aõma inyboho tamy kanakré. Tiu heka rierymyhÿre timybo widi rarekré, tariòre wesemy idi rarekré. Iriòre heka sõwemy iseriòre relekre. Iriòre tahe juhuule ityhydÿÿdumy iuhe rÿire, iseriòre wesemy wahe. ³⁰ Tii heka inyboho rihitxinyrenyrene. Tii heka ryrymyhÿre tamy, kanakemy. Tii inyboho tamy ritehemynyreu, heka inyboho tamy ritehemynyrenyrene. Iny òraruna-ribi inyboho riixãwididÿÿnymy Deuxu, Jesuisi, Deuxu Tyytybytyhy ywina heka inydeereny riwahinyre.

³¹ Ywimy rakatxirenykemy heka inydeereny rõhõtinyinymy ihÿre. Wowydyna heka inydeereny riwahinykre. Timybo rakaryberenykre. Awire heka ibutumy. Nihikÿre. Deuxu heka inyworeny-ki ratximyhÿre. Tii heka

inydinodurenyre. Inyòludurenyõhyyre ratxirenyke, sohojiõ. ³² Ibutumy inydeereny riwahinykre –inydeereny dori taRiòretyhy dori diwahinyde. Diwahinyde heka inydeereny rurukremy. Deuxu heka iny riixãwididỹnyreny. ³³ Inyboho heka òbitimy ratximyhỹrenyre tamy rakatxirenykemy. Tii dori iny riwinyrenyre òbitimy. Inyõ rarybeõtyhy iny òbitimy aõkõ ihỹre. ³⁴ Inyõ heka inymyreny rarybeõtyhy rukururenykremy. Jesuisi Kristu dori inydeereny rurure, iny òrarureny-ki. Tii ixityre rubu-ribi rexixare inydeereny. Katahe rononymhỹre Jesuisi heka rexitòenymy rononymhỹre inykireny. Deuxu-ò heka iny riixitòedỹnyremy inydireny rononymhỹre. ³⁵ Tiu heka rihitxinyõtyhy, aõma Jesuisi Kristu luureki wahe. Aõhõkỹmydỹnana dori rakatxireny. Tii heka iny rirubunyrenyke. Iny rama rirubunyrenyke inieruõmy. Bede brebuwo-ki rakatxirenyke. Inymyreny rarybemyhỹkre. iny rirubunyrenykre. Ta Deuxu inywanarenyhyy ratximy ihỹre. Tiu heka Deuxu-ribi aõ iny rihitxinyrenyõtyhy. ³⁶ Inyboho heka rubu riraõhyky ratximyhỹrenyre, rexiwinyhykyle. Kia rikiwinyrenykre aõma Deuxu luuna-di xiery –iwese budoeni tarubuna riraõmy rỹimyhỹre wese. Deuxu rybe inykoreny tuu relyymyhỹre. ³⁷ Taiki heka imahãduy-ribi rokotarenykre. Kia òlõna inyhõrõreny rare. Kristu dori inydeereny rurure. Aõ heka iny rihitxinyrenyõtyhy Deuxuluuna-ribi. Rubu dori iny rihitxinyrenyõtyhy. Umy tiu iny-ribi rihitxinyõtyhy. Ỹju dori tiu iny rihitxinyõtyhy.

Aõbinahakỹ heòty, rubu bina heòty dori tiu Deuxu luuna-ribi rihitxinyõtýhy. ³⁸ Aõ heka iny rihitxinyõtýhy Deuxuluu-ribi. Biu wenonana dori, beheỹ ratyre, tiu Deuxu luuna-ribi iny rihitxinyõtýhy. Wiji aõna aõna itõmo rahudi aõna aõna, aõtxi aõna aõna tiu iluuna-ribi rihitxinyõtýhy. ³⁹ Kia ibutumy wadee inatyhy rare. Jesuisi heka Deuxu inydeereny ritỹmynymyhỹre ibutumy iluuna iny òrarureny-ki rurureu.

9

¹ Kaiboho waijoireny, waityhydỹỹdu seriðre mahãdu. Kristu hõrõ jiarỹ rare, inytyhy rare. Deuxu Tyytybytyhy, Jesuisi Kristu-wanale rierymyhỹre kia inatyhy rare. ² Rabedewomy heka watxireri waijoi rityhynyõreki. Deuxu Tyytybytyhy kia rierye. Txuõ txuõlemy, ruõ ruõlemy rabedewomy watxihãre. Txiole txiole aõmydỹỹnanamy adeereny ararybeke kaiboho tarasanaõ boibekemy. ³ Deuxu riwatxuhoke Kristu-ribi waijoi deròwmy, iwiðhedỹỹkeki. Jiarỹ heka ihyy arurukemy waijoi ityhydỹỹdukõdu mahãdu wahe ixi-di tamyreny rahõtínymy watxireri. Kia biu-ò hena ritarenykemy wahe. Tahe aõkõre heka. ⁴ Deuxu heka tamyreny sòwemy diwahinyde. Ihãrele tiiboho ijohona deramy rekoamahãreny. Aõma, rihitxinyreny heka taijoirenymy. Ridyreny heka bederahy-ò loosòna-ki biuwetykywo-ki. Tahe tamyreny rarybere tii iluurenymy. Tamyreny heka sòwemy aõ kidiwahinykemy idireny ratximyhỹre. Tule tabede ywina rybe tamy diwahinyde. Tai tahe Deuxudeewina reeryreny. ⁵ Tamy heka

Deuxu wowydynaõ riwahinyrenykemy Deuxu teòduõ kanake tii tamy rarybere. Tybyreny dori ilahiboho dori rityhynyrenyre, tii Deuxu sówemy rityhynyrenyre. Kristu tahe tule judeu mahãduõ ratximyhÿre, waijoi wahe.

⁶ Deuxu rybe inatyhytyhy rare. Sówemy iny judeu mahãdu wese roire. Ibutumy tahe judeu mahãdutyhy aõkõ roire. ⁷ Ibutumy judeu Abraõ riõre riõre rÿira mahãdu aõkõ heka Deuxu riõremy rarekre. Deuxu heka Abraõ-ò rarybere: –Ijai riõrele ariòkòre rarekremy ijõ aõkõ. Ibutumy Abraõ riõre, Ijai riõre aõma ityhydÿÿdu aõkõ roire. ⁸ Ijõ iriòrekõna mahãdu tahe ityhydÿÿdu heka roire. Kia Deuxu rybe rityhynymyhÿrele heka ityhydÿÿdu mahãdumy rÿira –judeu mahãdu tyhy wahe. ⁹ Juhuu tahe Abraõ-ò Deuxu rarybere: –Ahãwyy Sara, iriòredikre ijõ beõrau wahe. ¹⁰⁻¹¹ Iu tahe Ijai iriòre hãwyy-wana herinanyreu, Rebeka-wana roire tahe inatxi uladumy heka Rebeka tamy kidiwahinykremy riywinyra. Ijau juhutyhy iriòredelamy reakre riywinyra. Ijõ tahe Ijaò ini rarekre. Kawese Deuxu rarybere uladu reakõule: –Jiarÿ heka Ijaòmy retamy rarybere Ijau aõkõ. Jiarÿ aõna aõna sówemy tamy adiwahinykre. Deuxu kiamy rarybere Ijau reakõule. Tiu aõwihikÿ aõbina bina riwinyke aõkõ. Myle roireri. Deuxu riteòsinyre ijõ tarasanamy reake-ribi tahe ijõle tuu reare. Aõ uladu tuu riwinyreriki aõkõ Deuxudeewimy tuu riwinyre. ¹² Juhuutyhy Rebeka-ò rarybere: –Idela taseriõre deòdumy rarekre. ¹³ Iwese tyyriti-ki roire wese: –Ijaò iluure tahe Ijau aõkõre.

14 Aõmybo tahõtinyteri? Deuxu aõbo adee ibinare kia riwinyreki? Aõkõre heka. 15 Deuxu rarybere Moisesi-ò: —Jiarỹ heka awimy inyõdee ariwinykre, tahe tuu ariwinykre. Inyõdee ruxetòena ariwahinykeki, tamy ariwahinykre iixideewimy. 16 Deuxu ruxetòenale heka rare, iny aõmysỹdỹ sõwehekỹmyreki aõkõ inydee tarasana riwahinykre. 17 Kaheka iny rieryre Faraò (Egito bede iòlò) ijyy dori inydee kia riteòsinyre iwese Deuxu rare wese wahe reteherenyké. Deuxu ki-amy rarybere Faraò dee: —Adee kỹny ariwahinyre ruruõ kai bonyke iòlòmý. Tai tahe ibutumy iny wani wiwihikỹ-ò roholakre. 18 Ibutumy Deuxu ixideewimy tuu riwinyrỹ rỹirakre. Ruxetòena riwahinyke tamywi tahe riwahinyra.

19 Inyõ tahe wadee timy rarybeõtyhy: — Aõherekibo kawesemy Deuxu inyõ aõhe risỹnykre ada amobohe Deuxu aõwidỹña deramy reakre. 20-21 Tiu moõ rarybeõtyhy Deuxumy ibinamy. Iu inyõ butxi riwinykreu, aõma sudeõ rimykreu, riwinykre heka butxiwihikỹõ tamywikeki. Ibinaõ riwinykeki tasỹ iwesele riwinyke ibinamy tuutyhymy. Bedenamy riwinyke noijaka tamy ridemyhỹkemy. Ijõ butxi tamy wikeki. 22 Iwesele heka Deuxu rare. Rebureke heka inyõdee raykarananyke. Ijõ-ò tahe awike ta ruxetòena-di riwiòhenanyke iaõna aõna riijemy. 23 Idi tahe rõkõhõtinyreny timybo Deuxu wina, Deuxu loosòna awiremy iruxetòena inydeereny riwahinyhyymhỹre. 24 Judeukõdu mahãdu Deuxu ritare. Judeu mahãdu yribi sohoji aõkõ. Inyboho. 25 Osea tyyriti-ki

rybeõ kiamy tai roire Deuxu rarybere wahe: —Ijõ mahådumy sÿ aronykre wariðremy. Tahe waijoiy-ribi aõkõ waijoio mahãdu aõkõ waijoimy arininikre idi aritakre. Tuumy ararekre. Tiu heka luuna juhUU inyõ rewahinyõhyyre. ²⁶ Deuxu rarybere tiu: —Kaiboho juhUU waijoi aõkõ toite, tuuõmyta kowa-ki wariðrenenymy boibekre. ²⁷ Isaia tule rarybemyhÿre aõma judeu mahådumy wahe. Sõwemy, sõwemy imahãduõ hãre tahe, ibutumy tarasanamy reakre. ²⁸ Deuxu ele elemy rotÿÿnykre timybo rarybere myna. Ijõ-ò ruxetðena riwahinykre ijõ-ò adehuna riwahinykre riixãwidinyrenykremy. ²⁹ Ijõ Ritidÿÿna-ki Isaia rarybere: —Deuxu ibutu dinodu heka ruxetðena riwahinyõkeki, ibutumy judeu mahãdu riixãwididÿÿnykre iwese Sodoma hãwã Komora hãwã-wana riixãwidinyre wesemy wahe.

³⁰⁻³¹ Timybo rakaryberenykre kia aõmydÿÿnanamy? Kialemy: —Judeukõdu mahãdu-ò Deuxu tarasana riwahinyre tiu Deuxu riijeõhyymyhÿre hãrele. Judeu mahãdu heka rityhynykemý idi ratximyhÿre ibede ywidÿÿna-di tahe tiu heka ritaõhyymyhÿrenycre tarasana. ³² Bede ywina rybe riyrubunýkehãre awikehãre tiu tarasana ritaõtyhy. Rityhynytyhykekile heka tuuke. Tai tahe ritaõre tarasana, rityhynytyhyõrenycre. Tai tahe iwere mana iny riatymyhÿre were rydÿÿnarenycre. ³³ Ijòti nihikÿ heka roimyhÿre. Tiu heka riòhòreõtyhy iweribi-ò. Deuxu rybe-ki kia wesemy roire: —Judeu mahãdury-ki mana nihikÿ wese retidimy doimyhÿde. Sõwemy heka iny rÿira tiu heka ityre-di

rariaõtyhy biu-ò hena-ò dehemynydeki wahe. Kia iny rityhynomy Jesuisi Kristu rỹirale tahe ritakre tarasanaõ heka inatyhymy.

10

¹ Waityhydỹỹdu seriõre, rexitõenymy wãhãre heka Deuxu-ò ibutumy judeu mahãdu biu-ò henamy rỹikemy. Kiamy tuu rarumahãre. ² Reerymahãre tiiboho ibutumy rityhynymahãrenyremy Deuxu. Tiiboho ityhydỹỹnareny tahe õbitihyky aõkõre. ³ Tiiboho kiamy rõhõtinyinmahãrenyre aõma judeu mahãdu heka bede ywina rybe rityhynyrenykekile rexiõbitinykemy heka rõhõtinyinmahãrenyre Kristu-ò ta rexiwelõrõkõlemy Kristu bede-ò rexihumyhỹre, tai Deuxu iny-di awimy rarekemy. ⁴ Bede ywina heka Deuxu aõmydỹỹna tarasana aõkõ heka rare. Kristu rityhynymahãrenyke. Kia weseleke heka tii rimyrenyre rexiõbitinyre. ⁵ Moisesi dori ròritidỹỹre tuu: –Inyõ tiu òraruna-txi reseõhy rarekeki, taile iny tarasanamy ratxike. ⁶ Kiamy heka ityhydỹỹna namyhỹde. Uritere inyõ Kristu biu-ribi kòdidykemy ixinohõtitydỹỹõna Kristu kidiwykredi uritere nohõtirenyõmy, isiratyhyre wahe. Tuu aõkõ iny õbitidỹỹna-ki rahamyhỹre. ⁷ Uritere Kristu ixixana-di mohõtinyinnyõmyke isiratyhyre dori kia-ribi õbitidỹỹna kiditakremy. ⁸ Tii heka inyboho ribedeerynanymyhỹre. Iòhòlemy heka iny-ribi ihỹre warybereny wahe. ⁹ Iny taykyrenyke rityhynymyhỹre inykele. Tai tahe rarybere inywitzira-ò aõma Kristu iny wedureny ihỹremy wahe. Inyworeny-ribi rikityhynymyhỹrenykeki. Aõma Kristu heka

Deuxu riixixanyre rubu-ribi. ¹⁰ Taiki tahe biu-ò hena rakatarenykre. Aworibityhy rikityhynymahãke. Kiamy heka iny òbitimy rekelerenyke Deuxu dee wahe. Rarybeke iny-ò rityhynymy ratximyhÿremy tai tahe tuu relemy ratxike. ¹¹ Kiamy heka Ritina-ki roimyhÿre: – Inyõ rityhynytyhyhyyyke heka teysamy ratxike. Tiu heka anabedewoõtyhy tatyhyna-ki. ¹² Judeu mahãdu dori judeukõdu mahãdu-wana wiwesele rare. Ibutumy heka sohojihyyle iwedure, Inynyrÿ wahe. Ibutu heka inydee riwahinymyhÿre aõmybo iny rexitòenymyhÿre wahe. ¹³ Iny rexitòeny-wana Inynyrÿni-di tarasanamy, tai iny-ò riwahinymyhÿre. ¹⁴ Teerykõte heka timybo idi ratximyhÿre rexitòenymy. Timybo bieryke inyõ tuu relyykõhãre heka rityhynyke. Tamy heka roholaõtyhy inyõ tuu relyyõkeki tiu ityhydÿõna. ¹⁵ Inyõ heka raõtyhy, inyõ biteõnyõkeki wahe. Kiamy tahe Tyyriti rarybereri: –Kia Rybewihikÿmy rybedu heka awi heka rare, dehemynyna heka awire, deysana rybe dori diwymyhÿde. Deuxu rybena ywina wihikÿ heka diwymyhÿde. Tai tahe iny reysamy heka aõma Deuxu Rybewihikÿ tamy riwymyhÿreki wahe.

¹⁶ Ibutumy aõkõ tahe rityhynymyhÿre. Iwese Isaia Deuxu rybedu rarybere wese: –Inynyrÿ, Rybewihikÿmy tamyreny heka rarybemyhÿreny. Ihãrele tahe rityhynyõhyymyhÿreny. ¹⁷ Ityhyna heka Rybewihikÿ-ò iny roholamyhÿreu, rityhydÿÿmyhÿre. Kristu ityhyna tamy kedehemynykre, rybe wihikÿ òraru-ki wahe. ¹⁸ Dÿÿraxinaõ ariwinykre. Taholatenyõte

aõbo Deuxu rybe-ò? Kohe, ibutumy heka roholamyhÿre. Tyyritina-ki roire: –Deuxu rybe tÿmyra wihikÿ ibutumy riteònymyhÿre hãwã hãwãmy. ¹⁹ Ijõ arÿÿraxikre: –Judeu mahãdu aõbo kia rieryõmyhÿre? Moisesi tyyriti-ki roire: –Deuxu biu-ò hena judeukõ mahãdu-ò ariwahinykre. Waijoi mahãdu ariwoxibronykemy. ²⁰ Isaia tahe idi tuu rarybere: –Iny wiwana mahãduõ heka Deuxu rijemyhÿre. Tii rexitÿnynyre taòrysydu mahãdu-ò. Itxi reare. ²¹ Isaia rarybere Judeu mahãdumy kia: –Ihãrele Deuxu iny ritobinyrerimy ihÿre iny, iny nohõtibinaki wahe.

11

¹ Kaiboho heka timybo tahõtinyamahãtenyete Deuxumy? Tii aõbo taijoi-ribi nohõti rosaremy –judeu mahãdu-ribi? Aõkõre. Jiarÿle, Paulo, judeu mahãduõ rare. Jiarÿ heka Abraõ riokoreõ rare. Benjami ijoiõ heka jiarÿ rare. ² Deuxu taijoi-ribe nohõti rosaõtyhy. Tii juhoo ritare. Elia juhoo Deuxu-ò taijoimy rarybere. Ryberiti-ki kia roire: ³ Tiiboho heka rybedu mahãdu rirubunyre. Tule axiwena wahidÿÿna ribòhònyre. Jiarÿ sohojile aluure Deuxu. Tule ròrubudÿÿmy wadi ratxirenyleri. ⁴ Timybo Deuxu heka Elia-ò dirawyònyde: –Aõkõre, kai ihewoludutyhy waluunadu aõkõ tate. Waluunadu 7000 inymy rÿire aribihitximy wahe. Tule Bali suritxoo tiu rityhynyrenyõhyymyhÿre. ⁵ Katahe wijile iwesele rare. Iny ibutemy Deuxu hõrõ mahãdu rÿire. Tii taruxetòenadile ritarenyre. ⁶ Deuxu ruxetòena heka aõ iòwy-di

aõkõ riòwynymyhÿre Deuxu riwahinymyhÿre. Aõwiwihikÿ diwinymyhÿdenydeki aõkõ heka tuu heka ratximyhÿrenyrene iòwydikeki tahe aõ ruxetòe aõkõ rare. ⁷ Deuxu heka judeu mahãduõ rihitxinyre tarasanamy reakré. Ijõ tahe iwety mahãdu wesemy ijõ rÿira. Deuxu tamy tarasana-ò ryrereri tiiboho roholaõre. ⁸ Tyyritina-ki rarybemyhÿre rõrõmy ratximyhÿrenyremy. Deuxu heka riruberenyre ihãre ta tõhõtireny ratòbònyrenyrene. Taita rieryõhyrenyrene heka Deuxu Tyytybytyhymy rarybemyhÿrenyrenykeki wahe. Iwesele heka wijina roimyhÿre. ⁹ Ihetxiu Iòlò Davi iwesele rarybere: —Kia heka taworana bedehesina-ki, ramyrenykre, raborenykre, tabonahemy reserenykre idi aõhõkÿmy rotÿÿnykre. ¹⁰ Irue idymy releke tiu robiõkemy. Tiumy rarabunykre iaõbinabina-ki.

¹¹ Adeereny arÿÿraxikre kiamy: judeu mahãdu resereu ixãwire aõbo? Aõkõre. Urile tarasana nade judeukõdu mahãdu-ò tai. Judeu mahãdu ibinamy tai rõhõtinykemy. ¹² Judeu mahãdu òraruna òraru-ki heka sòwemy iny-ò aõwiwihikÿ nade, judeukõdu mahãdu-ò wahe. Tahe awityhymy rarekre ibutumy judeu mahãdu ralokremy. ¹³ Jiarÿ, Paulo wahe, rybe wahidÿÿdu heka jiarÿ rare. Judeukõdu mahãdu-ò tii heka jiarÿ rare. Uritere nohõti losarenyõmy kia waaõmysÿdÿÿna rare. Kia awi heka wadee rare. ¹⁴ Deuxu heka adeereny aõ nihikÿ adeereny riwinyre, kaiboho judeukõdu mahãdu rare. Judeu mahãdu robikre. Tai heka tiiboho biu-ò hena mahãdu-wana ratxikemy riwisÿnykre. Kia wese òsana ijõ tarasanamy rimykeny. ¹⁵ Judeu mahãdu wiji

rityhynyõreri. Tai Deuxu ijõ mahãdu-ò biu-ò hena riwahinyre, judeukõdu mahãdu-ò wahe. Iny sõwemy tai ritamy rỹimyhỹre òraruna-ribi. Iwese inyõ rubu-ribi riixixanyre wese kia rare iu judeu mahãdu ralòkreu wahe. ¹⁶ Juhuu paõ ere awimy Deuxu-ò biwahinykeki, ibutumy paõ ihõrõ rare. Òwòru rutysõmo Deuxu-ò biwahinykeki, ibutumy òwòru ihõrõ rare. ¹⁷ Òwòru ere judeu mahãdu wese rare. Tiiboho òwòru-ribi raòròmy raremyhỹ. Kaiboho judeukõdu mahãdu teròwemy atximahãtenyte. Kia òwòruru wesemy òwòru-ò ralòmy atximahãtenyte, tai tahe arumy atximahãtenyte. ¹⁸ Ixityhymy nohõtirenyõmy. Kaiboho dori iratyre awimy aõkõ atximahãtenyte. Òwòru rutysõmo aramyre judeu mahãdu tyby wese wahe. Aõkõkeki, kai bedesekre òwòru desede wese. ¹⁹ Kaiboho òsana marybebenykre: Tiiboho òwòru-ribi ritamy raremyhỹ inyboho rikibynyrenykremy. ²⁰ Inatyhy rare. Urile õhõtí-ribi losarenyõmy tiiboho iribi ritamy raremyhỹ rityhynyõrenyreki. Tule kaiboho talòmy tatelyhỹ tetyhynymyhỹtenyteki. Tai ixiwededỹõrenyre urile bexityhynymy. ²¹ Judeu mahãdu heka òwòru rutyhy wese raremyhỹ. Ihãrele tahe Deuxu òwòru-ribi ritare. Timybo tahõtíntynterí –Deuxu aratarenyõtyhy. Tule aratarenyke timykeki. ²² Deuxu dori ywimy rare ijõ-ò. Tule tii isirare ijõ-ò: –òraruna-txi besebenykeki, tii aratarenyke. ²³ Judeu mahãdu ixyby rityhynyrenykeki, ixyby Deuxu ritidikre iherína-ò. Deuxu irurudirare ixyby ritidikremy – isiraõre Deuxu-ò. ²⁴ Kaiboho heka òwòru bederahy

ludu wesemy atxitenyete. Iwese òwòru ludu-ò tii aratidirenyre wese. Judeu mahãdu dori òwòru ludu wesele rare.

²⁵ Waityhydÿÿdu seriòre, inatyhynaõmy adeereny arelyykre. Deuxu rieryre tiwesemybo judeukõdu mahãdu rityhynykre. Ikonana kaiboho bityhynybenykreu, judeu mahãdu ixybyle kanalokre. ²⁶ Tai tahe ibutumy judeu mahãdu ritakremy. Tyyritina-ki heka kiaweselemy roire: —Siaõ-ribi tarasaduõ kanakre. Ibutumy heka judeu mahãdu òraruna-ribi kòdòòsekre. ²⁷ Kia bedeu heka aritakre iòrarureny wahe iwese tuu rarybere wese juhuuhukÿle. ²⁸ Katahe rasõwemy roira aõma judeu mahãdu wahe. Tiiboho Rybewihikÿ òludu roire. Tamyreny heka awi aõkõ Rybewihikÿ. Kia heka adeereny awimy ròhònyre. Tetatenyta dori Deuxu-ribi aõma iwahidÿÿna aõna aõnawidÿÿnamy. Deuxu juhuu taluunamy walabiereny-ò rarybere. ²⁹ Deuxu heka tiu riwitziranyõhyymyhÿre. Releke wana heka riwinymyhÿre tahõrõ mahãdu dee. ³⁰ Judeu mahãdu heka Deuxu rityhynyõmy roimyhÿre wahe. Tai heka Deuxu ruxetòena adeereny diwahinyde. ³¹ Katahe judeu mahãdu heka wiji roire ityhydÿÿmy aõkõ. Aõutxu tahe Deuxu ruxetòena ixybyle rimykremy rÿira. Deuxu heka iximymy iny riteònyrerimy ihÿre. ³² Deuxu ibutumy òraruro-ò rityhere idi taruxetòena ritÿnynykemy.

³³ Iny Deuxureny aõwi dinodu heka rare. Ibederytyhytyhy rare. Inyõ ibedeywidÿÿna rieryõhyymyhÿre. ³⁴ Tiu rikierenyõtyhy irayky, tiu rikibedeeryenyõtyhy. ³⁵ Inyõ tiu Deuxu

tadiwidỹỹdumy isỹnyõna. ³⁶ Ibutumy dori Deuxu-ribi hikỹle nade ixidee. Ibutumy iruru namyhỹde. Tai tahe ibutumy wowydyna tamy rikiwahinyrenykemy inyboho ratximyhỹreny.

12

¹ Tahe waityhydỹỹdu seriõreboho, aumyreny heka biwahinybenyke Deuxu-ò. Aramyrenykemy òbitihyylemy. Kia wowydynatyhy Deuxu-ò. Tii dori ibutumy aõma inydeereny riwinyre. Kia ibutele rarekre tamy. Tii dori sõwemy riwinyre inydeereny. ² Uritere riraõmy bede ludu mahãdu wesemy. Iwixiramy boibeke. Tai Deuxu dee awimy kia rarekre. Aumy tỹmyramy ibutumy biwinyamahãke. Tai tahe Deuxu ribedeerynanykre aõbo awire.

³ Jiarỹ heka Deuxumy rybeduõmy rare adeereny. Tai adeereny ararybekre bexiijebenyke. Òbitimy marybemy aumy-ribi. Deuxu-ribi ityhyna adeereny diwahinydeki heka aõhe botỹỹnykemy mohõtinyinmahãbenyke.

⁴ Umy heka sõwemy txura txura roire, umy hitxi hitxinamy rỹire. Kristu ityhydỹỹdu mahãdu kia wese rare, Kristu woludu mahãdu wahe.

⁵ Tule Kristu mahãdu sõwemy aõmysỹdỹỹna witxira rỹire. Sõwemy iny wiribi hitxi rỹire. Iwese umy sohoji wese Kristu wo mahãdu rỹire. Ibutumy wiribi hitximy raaõmysỹdỹỹmy iwidỹỹmy rỹimyhỹke. Inyboho heka ibutumy iaõmysỹdỹỹna Deuxu-ò rikiwinymyhỹrenyke.

⁶ Deuxu heka aõwidỹỹna widỹỹna witxira iny sohoji sohoji-ò riwahinymyhỹre. Kai heka tỹnydỹỹna abrysikeki, awimy bexityhynyke

awimy biwinykemy. ⁷ Awimy wiòhedỹỹmy atximahâte wana, bòwiòhenanyke awimy. Rybedỹỹdumy atxiteri-wana awimy òbitimy bibedeerydỹỹmy. ⁸ Deuxu rybemy rybedu atxiteri-wana marybeke inydee bexityhynmy. Deuxu sòwemy adee nieru riwahinyre-wana, bòwiòhenanyke inywixira. Inydinodumy atxiteri-wana, òbitimy maaõmysỹdỹỹ ibutu dee. Kia dohodỹỹdukeki botohodỹỹkre inyõ aõ biwahinykeki awowi-di bowahike.

⁹ Wiribi ihitxidỹỹõmy. Tuu luu-di tahe inywixira hitximy. Uritere rybeõmy urirybele. Uritere rybe òbitikõmy rỹireò noõmy. ¹⁰ Kaiboho ityhydỹỹdu seriõre atximahãtenyete. Tai wiluummy atxibenyke. Widee biwowydynybenyke, ixidee aõkõ. ¹¹ Aõmysỹdỹỹna-di boibenyke. Ibutumy Inynyrỹ-ò biwinybenyke eysareny-di. ¹² Beysamy atxibenyke ywina-di aõkõkỹmy dỹỹnana-ki. Bexitõenyhyymahãbenyke. ¹³ Aityhydỹỹdu seriõrey-ki inyõ aõ ihoõkeki, tamy biwahinyke ahõrõ-ribi. Inyõ ihetoõkeki, bidybenyke aheto-ò. ¹⁴ Inyõ ibinamy adeeremy riwinykeki, tahe ibinamy aõkõ biòwynyke. Bexitõenyke Deuxu-ò tamy. ¹⁵ Inyõ reysakeki, tii-wana beysake. Inyõ rahinykeki, robukeki, tii-wana mahinyke, bobuke. ¹⁶ Ywimy ibutumy iny-wana boibebenyke. Ixityhy aõkõ nohõtiõmy. Kai dori ibutumy aõkõ teeryte, tule aaõmysỹdỹỹ bina awimy bimibenyke. ¹⁷ Inyõ adeeremy ibinamy riwinykeki, ibina-di aõkõ biòwynybenyke aõma uritere ywihyylemy boike. ¹⁸ Wiwesehyyle ywimy rỹimyhỹre. ¹⁹ Inyõ umy aõma rarybekeki,

uritere ixiòwydỹmy nohõtĩomy. Deuxu-wana birimy. Tii heka riòwinykre iaòhòkỹmydỹnana-di. Kia tahe roire Tyyritina-ki. ²⁰ Aõma aòludu ramamy ruru wana, tamy rỹsỹna biwahiny, bemy tii ruru wana, tamy bee biwahiny. Tai tahe tii raixỹrure aõbo adee riwinyre lau. ²¹ Aõbinahakỹ rỹira-wana, uritere iijiradỹỹomy. Ibutumy aõwiihikỹle aõ biwinymyhỹke. Tai tahe rexihuke aõbina bina.

13

¹ Bityhynyke bede dinodu. Deuxu dori risỹnyre bede dinodumy. Ibutumy dinodu heka Deuxule inydeereny riwahinyre. ² Inyõ bededinodu rityhynyõkeki, tii heka Deuxu rityhynyõmyhỹre. Iny õbitimy ratxikeki, tiu bede dinodu rimyõtyhy ròtena-ki aõhòkỹmy dỹnana rotỹnyõtyhy. ³ Inyõ õbitimy ratxikeki heka tiu bede dinodu lau ruberuõtyhy aõhe risỹnyõtyhy. Urile iny aõòtaòtalemy rotỹnyreure tahe, tiile ruberumyhỹre bede dinodu lau. ⁴ Bityhynybenyke ibutumy bede ywina aõbo dinodu mahãdu raryberé. Brebuõlemy botỹnybenyke. Deuxu diteònyde heka bede dinodu iny riwiòhenanykemy. Kai aõhòkỹmy botỹnymyhỹke aõòtaòtamy tatỹnymahãte-wana. Bede dinodu dori tuu nade. ⁵ Ibutumy bede dinodu bityhynyke. Tii heka biwinybenyke Deuxu dee kia awire. Tai heka aõhòkỹmy botỹnybenyõtyhy. ⁶ Tule iòwy biòwynymahãbenyke. Ibutumy heka biòwynymahãbenyke aõma tuu dinodu rarybemahãre wesemy. Tai dori riòwynymyhỹre iaõmysỹdỹydu. Tii heka anawiòhenanymyhỹde. ⁷ Biòwynymahãbenyke aõbo

òbitire, ibutumy wahe. Aõma dinodu iòwydỹỹmy rariòwymahãre-wana biòwynyke ibutumy awedu mahãdu wahe. Bityhynyke ibutumy.

⁸ Inydee tanadevenymahãte-wana, biòwynyke òbitihyylemy. Inywitxira luumy atximahãke ibutumy iny wahe. Tii dori Deuxu bedeywina-ki bede òtiidỹỹna xiery ratximyhỹre. ⁹ Ibutumy Deuxudeewire heka kaa rare. Aeryna luumy iwese ixiluure wese, tahe tamy ibinaõre. Kai rubudỹỹõmy aõbo, ada wasimy iribi texiwonyte ada ihãwyy-wana maõtakemy aõbo, texinohõtĩdỹỹnyte. Uritere aõbina-dĩ ixinohõtĩdỹỹõmy aeryna-ò. Uritere aõbina widỹỹõmy. Aerynaluumy mabeke iwese kai ixiluure wese wahe. ¹⁰ Luuna inyõ-dĩ rarekeki ibina inyõdee riwinyõtyhy rare. Ibutumy Deuxudeewina heka riwinymyhỹre. Tii sohojile heka bede ywina-ki awityhyre.

¹¹ Tule heka òbitimy matximahãke. Bededỹỹnana dori iòhòmy resera. Bede ityre reakremy namyhỹde. Bexixabenyke wa, Inynyrỹ heka iòhòmy ratximyhỹre inonana-ò. Iòhòtyhymy relera juhu rityhynyrenyre-ribi. ¹² Ruu heka ròhònymy rare. Txuu tule iòhòmy wahe. Uritere aõbinahakỹ bedeluruhukỹ aõmydỹỹnana widỹỹõmy. Diabo ijesu bitake aõwiihikỹ widỹỹ wahe. ¹³ Òbitimy biwinymahãke iwese txu rojuxana iny ratximyhỹre wese. Tai ibutumy iny rarybemahãke kai iluumy atximahãtemy. Uritere abededỹỹnana huduõmy –itxỹteõmy, òtaõmy, adeburemy ijiraõmy, ihãruõmy. ¹⁴ Bexitòenymyhỹke Inynyrỹ Jesuisi Kristu-ò wahe anawiòhenanykemy. Tai tahe

ibutumy òbitimy biwinymahãke. Uritere arayky aõmydỹñnabinabina nohõtiõmy.

14

¹ Ijoiõ ityhydỹỹdu mahãduõ amahãdudỹỹmy rurukeki, ròtena ixinamy ralòke iityhyna ibuterehãre tii-wana aõna aõnamy widee rybetyhymy rybeõmyke. Aribi hitximy raraykynyke hãre, bidyke. Ihãrele biròtenybenyke.

² Ityhyna irurukõmy ratximyhỹre hãre biròtenybenyke. Tii òsana kiamy raraykynymyhỹre: Iny rexiòwynyke iròdude riròmyhỹrenyremy ijõ rõhõtynyke. Kai tahe òsana mohõtynyke kiamy. Tuu ibinaõre. Ityhynareny urihimyòle rare. Brebunale sỹny roholamyhỹre.

³ Inyõ tahe ibutumy riròmyhỹre. Awimy idi tahõtiniymahãte-wana, wiribi hitximy aõkõ. Uritere iòhòresedỹỹrenyõmy. Deuxu dori ridymyhỹre iwesemy iweselemy.

⁴ Deuxu deòdumy tii rare. Eòdumy aõkõ. Deuxu-ò tii rirawyònyre aõhebo rotỹỹnymyhỹremy. Deuxu rarybeke aõbo òbitire, aõbo teòsare. Deuxu heka tii ritamadỹỹnymyhỹre.

⁵ Kiamy rakaraykywesenanyrenykre. Txuõ aõworana bedehesi heka judeu mahãdu riwinymy roimyhỹre. Kia txuule Deuxu-ò reàlànanyimyhỹre rexinohõtidiỹỹnymyhỹre. Tahe aõkõre. Ijõ ityhydỹỹdu mahãdu tahe aõkõre. Tii iwitxira rexinohõtiniymyhỹre.

Ibutu txuu tamy awire Deuxu àlana riwahiniymyhỹre. Ixideewimy iny sohoji sohoji raraykywydynanyimyhỹre. Ixitawimy Deuxu riwowydnyre. Ibutumy iny òbitimy ixidee raraykynyke.

⁶ Kaiboho atxu biwinymyhỹbenykeki, kia tahe awire.

Xiwenade riròkeki, tii tule Deuxudeewire riwinyre. Inyõ aõkõ riwinyre. Tii tule awimy riwinyrhyre Deuxudeewina wahe. ⁷ Ixideewimy rikiwinyrenyõtyhy inynyrỹ-ò dori inyboho roire. ⁸ Inynyrỹdeewimy rikiwinyrenyke. Ihõrõ rare, aruruhãrele, aõkõhãrele. ⁹ Jesuisi Kristu rubu-ribi rexixare tai butu wedumy. ¹⁰ Inyboho heka ihõrõ mahãdu roire. Tai uritere inyseriõre rybeõmy ixiradỹõmy. Inyboho dori sohoji sohoji Deuxuru-ò rexideõsinyrenyke. Iu tii ibutumy iny riywisinykre. ¹¹ Kiamy heka Ritidỹõna-ki roimyhỹre. Inynyrỹ heka rarybere: —Inatyhymy, Ibutumy warue-ò tatiowotimy resekre. Rarybekre heka wamy Jiarỹ Deuxu raremy. ¹² Iny sohoji sohoji iximy relyykre Deuxuko-ò.

¹³ Uritere inywitxira-ò ryberenyõmy tii ibinamy rare uritere aõwidỹõmy, iòraru-ki ixyhydỹõdu òraruna-txi resehemy. ¹⁴ Jiarỹ tahe kiamy rahõtinyre. Kia aõmydỹõnana aõ aõkõ rare Deuxu-ò. Xiwena rỹsõna rirỹsõkeki aõ aõkõ rare. Uritere kia nohõtidu dee ibinare. Tiiboho riròõke. Xiwena rỹsõnarỹsõ òraru-ki aijoiõ bibedewonyhenylau irỹsõmykre. ¹⁵ Aityhydỹõdu seriõreõ òbitiõmy ratxikeki tahe iru-ki arawidỹõmy atximahã. Tamy dorihe òbitimy aõkõ heka idi rõhõtinyke. Tii heka tule riwinykelemy ixidi rõhõtinyke. Timy aõki teõsamy rahaõhyymyhỹre aõma, xiwena rỹsõna-ki. Kai aõki awimy aõma awityhy irỹsõmyke Deuxu Riõreõ dibinadỹõnyke lau wahe, Kristu dori iòraru-ki rurure. ¹⁶ Kaki awimy òbitimy mahakeki. Biwinykeki inywitxiraru-ki atxikeki, kia tai

uritere rieryõmy aki rahake. ¹⁷ Riroximyhÿrenyre, riõmyhÿrenyre —kia Deuxu Iòlona dee aõ aõkõ rare. Aõmale tahe rõkõhõtinytyhymyhÿreny: wiòhedÿÿna, ywina eysana. Deuxu Tyytybytyhy inydeereny wahidÿÿna wahe. ¹⁸ Kia wese iny rÿikeki heka Deuxu dee wina rare, inydee tule. ¹⁹ Wii rikiwiòhenanymyhÿrenyke ibutumy wiwesehyyle ywina-di. Tai iny tyhynareny rikikyhynanyrenykemy. ²⁰ Rÿsÿna òraru-ki aõhe wisÿdÿÿ renyõmy, butumy dori Deuxu riwinyre. Kia inyõ iòraru-ki aõwitxiramy rõhõtinykeki tahe ibinare. ²¹ Aõ dee rÿsÿ vÿi momo heka ibinare, tai tii rexiòrarunyekeki aòraru-ki urile bexiijõnybenyke. ²² Kaa biwinykeki timybo Deuxu dee òbiti relemyhÿre, urile ibutu-ò tuu rybeõmy iny bedeòby, kia ira-ki aõ ibinakõre. ²³ Ijõ urihimyo tatyhynomy ratximyhÿre heka iximy riatyke. Adee tahe òbiti heka rare. Aõbo riwinyre heka òraruna rare. Tai iwidÿÿõmy.

15

¹⁻² Iny ixira-di heka rõkõhõtinyrenyke ibutumy aõbo iny riwinymyhÿredi. Idi rõkõhõtinytyhymyhÿrenyke inywitxira aõlaubo ruberumyhÿré. Iny òbiti erykõ mahãdu-di. ³ Kristu dori kaki raremyhÿu ixideewimy aõkõ tuu riwinomy raremyhÿ. Wiwana ritidÿÿdu wesemy riki riritinytyhÿre: nade aõhõkÿmydÿÿnana-ò tai heka bede-ò nade. Riòludunyre heka aõbo iòludu aõbinabinahãkÿ rarybere heka riwaòludunomy raremy. ⁴ Tuheka roimyhÿre ihetxi Tyyritina-ki inywiòhedÿÿna reny. Iny heka ribedeerydymyhÿrenyre ywina-di

rakatxirenykemy rikiraòrenyke heka Deuxu aõmy bede dÿñnana wahe. Rahykyu òraru rahykyu wahe rubu. ⁵ Tii heka wadee awire wii biwiòhenanyke. Deuxu anawiòhenanykemy adireny watzireri. Iwese Jesuisi Kristu riwinyre wese.

⁶⁻⁷ Iлуу ratxirenykemy irumy wiluummy matxibenykemy. Iny sohoji sohoji raraykynyke Jesuisi Kristu rayky wese-di. Ityby Deuxu rayky wese-di rÿike òbitimy. Tai tahe inyboho ywinale rekeàlàmyhÿre Deuxu-ò, tii Jesuisi Kristu tybyreki wahe. ⁸ Deuxu ihetxi mahãdu òraru-ki Jesuisi Kristu heka judeu mahãdu deòdurenymy ioxisÿnyre. ⁹ Iwese rybetyyritityhy rarybere wese: —Idi judeukõdu mahãdu Deuxu riwowydynykemy. Tai adee ariwiunykre judeukõdu mahãduy-ki. Jesuisi Kristu heka nade inatyhy riteòsinykemy. Judeu mahãdu riwiòhenanykremy Jesuisi Kristu nade. ¹⁰ Kiamy heka roire wiuna Ritidÿÿ-ki kia rarybere. Àlàna adee ariwahinykre wiuna-ki judeukõdu mahãduy-ki ani-di arawiunykre. Ijõ-ki tulekre: —Tuheka wiuna-ki raritidÿÿ roimyhÿre judeukõdu mahãdu beysake wa judeu mahãdu-wana. ¹¹ Ijõ-ki kiamy roire: —Àlàna heka biwahinykemy Inyryrÿ-ò idi watzireri, kaiboho tule judeukõdu mahãdu. ¹² Deuxu dee rybeduõ, Isaia tuu rarybere: —Rexiriòkòremy heka irybe roimyhÿre. Ijese riòkòre wahe. Tii judeukõdu mahãdu iòlòmÿ ronykre. Tiile heka riraõmy roimyhÿkre. ¹³ Jiarÿ rexitòenyre, Paulo, kaiboho, Deuxu heka arateysanyrenykre sówemy ywina-di, tyhydÿÿna-di. Kiamy heka adireny heka

watxireri, waseriòreboho. Jiarỹ heka rexitòenyhy waxyimyhỹré Deuxu arawiòhenanykemy adeereny rexitereny waxyiwãhãre. Deuxu Tyytybytyhy ruruna-di raròsòna-di adeereny kidiwahinykemy watxireri.

¹⁴ Kaiboho òbitimy ahãtenyete waityhydỹỹdu seriòreboho. Sõwemy aõna aõna witxira teerytenyete. Inywitxira bibedeerynybenyke dori teerytenyete. ¹⁵ Ihãrele taheka atxireny wanohõti reare inatyhymy tai warybe rewahiny Deuxu riwatyhynymy kawese riwasỹnyreki. ¹⁶ Biwateònyke taheka judeukõdu mahãdu-ò. Jesuisi Kristu dori riwatate tadeòdumy idi judeukõ mahãdudikemy. Iu Deuxu rybe wihikỹmy rarybemyhỹreu, xiwena wahidỹỹdu wese rare. Kia tahe judeukõdu mahãdu Deuxu-ò awike. ¹⁷ Tai tahe Jesuisi Kristu-wana rexibedesanymyhỹre Deuxu-ki waaõmysỹdỹỹna òraru-ki. ¹⁸ Jesuisi Kristu Rybewihikỹ tỹmyra-di rareri. Rexitòenymy rare adeereny. Tai kaiboho òbitimy teletenyete Deuxu Tyytybytyhy òraru-ki wahe. Wadeysamy heka waxyiwãhãre. Jesuisi Kristu adeereny riwinyreki wahe. Jiarỹ reerykõre iwitxira mahãdu-di. Tahe aõma waaõmydỹỹnana reeryre. Tiu dori biwawiòhenanyke judeukõdu mahãdu aritakemy. Deuxu mahãdu judeukõdu rarekemy. Òbitimy ikoreny-ki raremyhỹ. ¹⁹ Rybe wihikỹmy rybe-di rarewãhã tamyreny. Aõna aõna wiwihikỹ irureny-ò rewinywãhãre. Deuxu Tyytybytyhy-di Jerusalẽ hãwã-ribi heka rybe-di rare. Iliri bede-ò wahe. Ibutumy bede bedemy rarybere. Jesuisi Rybewihikỹmy. Ibutumy waaõmysỹdỹỹna rewinyre, Deuxu wadee riwahinyre wahe.

²⁰ Ihãre tahe ararybekemy watzireri tiu iny roholakõmyhÿre mahãdu-ò. Ijõõ dohodÿÿna iny ritohodÿÿnymyhÿre. Tai ikomy ararybekemy ixidi watzireri. ²¹ Isaia dori kia Tyyriti roire: – Tiu iny tamy roholakõmyhÿre tamy ijohonaõmy rarybere. Tai rierymyhÿre. Tai tahe roholakre tahe rityhynkre.

²² Tai heka raraõlemy watiwãhãre –adeereny. ²³ Katahe kaki rexihumy waaõmysÿdÿÿ ratzireri. Katahe arorarenymy arake watzireri beòrakõle arakemy ixidi watzireri. ²⁴ Espanha bedè-ò arakemy watzireri. Arakreu dori Roma-ò aroramy heka arakre. Iribi inyboho ibutumy rakatximyhÿreu tahe tako-ò biwaixidÿÿnybenykre. ²⁵ Ikoki taheka wahidÿÿõ ariwykre Jerusalẽ-ò. Jerusalẽ hãwã mahãdu dori aõhõkÿmy rotÿÿnymy rÿiramyhÿ. ²⁶ Macedonia bedè-ki Akaia bedè-ki tamy nieruõ riwahinykremy ratzireri dohodÿÿna mahãduõ kia rama rahureri mahãdu wahe. ²⁷ Tiiboho riwiòhenanyre deysana-di. Kia òbiti rare. Iribi tahe Deuxu rybe aõmydÿÿnana, Judeu mahãdu-ribi nade. Tai tahe judeukõdu mahãdu, tule judeu mahãdu riwòhenanymyhÿke taaõwiwi-di. ²⁸ Kaa nieru-di arakreu, tahe aroramy arehemynykre. Iribi Espanha-ò arakre. ²⁹ Tuu awana watzikreu, tahe teysamy Inynyrÿ-di rakatzikre.

³⁰ Bexitõenyke wadee waõmysÿdÿÿna sõwemy watzireri ariwinykremy. Deuxu Tyytybytyhy heka sõwemy wadee nade adeereny ariwahinykremy, luuna sõwemy adeereny ariwahinykre. ³¹ Tule ityhydÿÿdukõdu mahãdu Judeia wadee aõbinahãkÿ wadi ratximyhÿre.

Wadi bexitòdenybenyke jiarỹ iribi arahenykre. Tule kaa nieru rewyneri waribi teysamy rimyrenykre. ³² Tai tahe awanareny tahe wadeysamy arehemynykre Deuxudeewikeki. ³³ Deuxudeewikeki wii riki Deuxu ywina adeereny watrixiri. Kie.

16

¹⁻² Fibi hãwyy ityhydỹdu seriòreõ adee rakre. Tii heka Sekrea hãwã ludu dohodỹna mahãduõ rare. Tii heka dohodỹdu mahãdu riwiòhenanymyhỹre aõu aõu aityhydỹdu seriòre wesemy. Tii kaiboho biwiòhenanykre, tii dori sõwemy riwawiòhenanyre.

³ Birybedỹnyke Prisila Akila-wana. Tii wawiòhenadỹduyeny. ⁴ Tii wadee sõwemy riwinyre rubu lau ruberuõtyhy. Tai jiarỹ reâlãwãhãre tamy, tule tuu ibutuma Judeukõdu dohodỹna mahãdu. Iheto dohodỹna mahãduõ warybe wehityhyna biwahenyre. ⁵ Epenetu-ò biwehityhyny. Tii ibutumy ityhydỹdu-ribi juhuule rityhynyre Asia bedeki. Tii wabiõwa rare. ⁶ Marie adeereny raaõmysỹdỹtyhyre. Biwehityhyna wanimy. ⁷ Adroniko, Junia wana biwehityhynanykre. Tiiboho judeu mahãduõ roire. Rõtenawo-ki wawana roiremyhỹ. Dohodỹna mahãdu rierityhyre. Deuxu deòdỹna mahãdu heka wakomy rityhynyre. ⁸ Ijõ waityhydỹdu biõwa Ampliato inire. Tamy kanarybekre tule. ⁹ Urbano, Estaki-wana tule Kristu dee wawiòhedỹdu tule rybe wehityhyna tamy biwahinyke. ¹⁰ Apele heka ityhydỹdu tyhy rare. Biwehityhynanyke. Aristabulo-wana heto woludu mahãdu

biwehityhynanykre warybe tamy. ¹¹ Tule biwehityhynanykre Herodiaõ –waijoiõ tii rare judeu mahãduõ wahe. Kristu dee dori kia iny òbiti rare. Narciso heto ludu ityhydÿÿduõ heka tule biwehityhynanykre warybe tamy. ¹² Tule Trifena, Trifosa, Peside-wana raaõmysÿdÿÿmy Inynyrÿreny-ò biwehityhynanykre wary tamy. ¹³ Rufu tule Deuxu dee aõmysÿdÿÿdu rare ise tule. Tii dori nadi wesemy riwawisinanyre. ¹⁴ Asincrito, Flegonte, Hermes, Paroba, Hermas, tule biwehityhynanykre ityhydÿÿdu mahãdu. ¹⁵ Filologo, Julia-wana, Nereu taseriòre-wana, Olimpa, ityhydÿÿdu mahãdu tii-wana ratxireri ibutu-ò warybe wehityhyna. ¹⁶ Ibutumy aseriòre debò bimyeke biwehityhynanybenykre ibutumy. Ibutumy Kristu tyydÿÿdu mahãdu-ò arawawehityhynanykre. Tule kaki dohodÿÿna irybe wehityhynanyre adeeremy riwahinyreri.

¹⁷ Rybeõ roire kaa rybe tyyriti ixiydynako-ki. Ijõ aõhe dÿÿnana doimyhÿde kia hetowo hitxina-ki. Iwixiramy heka taerydÿÿna mahãdu –iwese inydeeremy erydÿÿnamyhÿre wesemy aõkõ kia lau tahe bexiebenyke. ¹⁸ Aõ Jesuisi dee aõkõ raaõmysÿdÿÿnyre. Ixidee tule heka raaõmysÿdÿÿmyhÿre aõ ixidee ritarenykemy rõhõtinyinmyhÿreny. Tiibohe heka rarybewihikÿmyhÿreny, aõma, ruikedÿÿmy timy bede erykõ tuu ratximyhÿreny. ¹⁹ Jiarÿ wadeysamy watxireri kaibohe òbitimy ibutumy toiteki. Araerywãhã jiarÿbohe aõbo òbitire uritere aõbina widyyõmy. ²⁰ Deuxu ywisidÿÿna wahidyyna dori Satanasi riixãwididÿÿnyke. Jesuisi Kristu

Inynyrÿ wiòhedÿÿna adeereny riwahinykemy idi watzireri.

²¹ Tximòtxi dori wawiòhedÿÿdu rare. Lucio, Ijasõ, Sosipatu, wajuდეუიჯოი-wana tule adeereny irybe wehityhyna riwahinyre. ²² Jiarÿ, heka Tercio, reritinyreri aõbo Paulo rarybere adeereny. Jiarÿ adeereny warybe wehityhyna rewahinyreri.

²³ Jiarÿ heka Kaio heto-ki watzireri, dohodÿÿna rabutunyreki watzireri. Kaio irybe wehityhyna adee riwahinyre. Tule Erasto hãwã nieru rubudÿÿdu rare. Tule Quarto inyseriòereny rare. Ibutumy heka kaa irybe weityhyna adeereny rewahinyrenyneri. ²⁴ Inynyrÿ Jesuisi Kristu ruxetòena ibutumy adeereny kanakemy idi watzireri. Kie.

²⁵ Deuxu irurutyhy-di rare. Tii heka adi riyrubunykemy adi watzireri. Iwese rybeweityhyna rarybere wesemy, ruru adee riwahinykre. ²⁶ Kaheka Deuxu tarasana rare. Ibutumy iny mahãdu kaa tarasana rare. Katahe wiji ibutumy Deuxu rybemy rybena reamyhÿre. Iwese Deuxu rybedu mahãdu juhoo rarybere wesemy. Deuxu heka ibutu-ò tuu rarybere. Tai tahe ibutumy iny Deuxu Tyytybytyhy rierykre tule rityhinykre. ²⁷ Deuxu-ò àlàna biwahinykeki tii dori bedeeryna ratximyhÿre Jesuisi Kristu òraru-ki wowydyna tamy biwahinybenykre aõu aõu. Kie, Paulo.

Deuxu Rybe Tyyriti
New Testament in Karajá (BR:kpj:Karajá)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karajá

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Karajá [kpj], Brazil

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Karajá

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

55ce0bcd-101e-52a3-984e-847027efe150